

Samenlevingsopbouw

Apetrots waren ze, de bewoners van de Rotterdamse Afrikaanderwijk, toen ze de Dr. Gradus Henkriktrofee kregen uitgereikt. 'Een wijkkrant die van het begin tot het eind een product is van de bewoners zelf.'

De CMV-er kan een grote rol spelen bij de integratie van 'kwetsbaren', vinden drie studenten van de Fontys Hogeschool Eindhoven. Een pleidooi voor CMV als schakel tussen zorg en samenleving.

In het innovatieproject Karavaan zoekt het opbouwwerk met bewoners naar nieuwe methoden om opbouwwerk op straat vorm te geven.

Colofon

Samenstelling en redactie:
Fenny Gerrits, (hoofdredactie),
Coby van Geffen (eindredactie),
Ed Kooger, Wil van de Leur
en Kees Stuuroop.
Administratieve ondersteuning:
Patty Schellekens en John
Struiken.
Cartoon pag.11 Marnix Rueb.
Foto/illustratie omslag foto:
Stimio Meteren
Vormgeving/DTP: John Struiken.
Druk: Stimio Meteren.
Abonnementen:
De jaaronbementprijs
bedraagt 40,- voor het eerste en
37,- voor het tweede en verdere
abonnementen. Losse nummers
kosten 7,50- (Prijzen exclusief
portokosten.)
Opzegging van abonnementen
dient schriftelijk vóór 1 december
te geschieden.
ISSN:0929-2187.
Redactie en administratie:
Prinsegracht 51,
2512 EX Den Haag,
Telefoon: 070-380 4431,
faxnummer: 070-380 9973.
E-mail Internet:
info@opbouwwerk.nl
Advertentie tarieven zijn op aan-
vraag verkrijgbaar.
Kopijsluitingsdatum volgende nr.:
1-10-'02

Ten geleide

Het Panel Toetsing Buurt- Wijk- en Dorpskranten maakte in Rotterdam drie bewonersorganisaties blij met waarderingsprijzen voor de beste vormgeving en presentatie, integrale veiligheid en maatschappelijke relevantie. Dr. Gradus Hendriks reikte de naar hem genoemde **trofee** uit aan de bewonersorganisatie van de Rotterdamse Afrikaanderwijk. Meer daarover op pagina. 30.

Op pagina 8 vertelt Rob Jezek **waarom dak- en thuislozen de steun in de rug verdienen** die ze middels de Landelijke Daklozendag in bescheiden mate wordt geboden.

In het Drentse Fluitenberg spraken inleiders over **de voor- en nadelen van multifunctionele centra op het platteland** en de mogelijkheden tot nieuwe combinaties. Meer daarover leest u op pagina 12. En in Engeland maakte een groep van negentien veldwerkers, ambtenaren en onderzoekers uit de sociale sector kennis met de **methode Village Appraisals (VA)**, een instrument waarmee dorpen –en trouwens ook stads-wijken- de basis kunnen leggen voor een dorpsplan, dan wel ontwikkelingsplan voor hun dorp (zie pagina 18).

Sociaal contact is goed voor veiligheid in een wijk, zo blijkt uit een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau. Het SCP onderzocht in vijf plaatsen **de betrokkenheid van bewoners bij hun leefomgeving en bij de samenleving als geheel**. Meer daarover leest u op pagina 24.

In Amersfoort en Rotterdam ten slotte waren de Stedelijke Kwaliteitspanels actief. In Amersfoort onderzochten ze de toegankelijkheid van stembureaus en in Rotterdam bezochten vrijwilligers anoniem de musea. Er valt veel te zien in de stad, zo blijkt, maar de dienstverlening kan op verschillende punten beter. 'Leuk museum, maar waar is het toilet'. (pagina 27 en 28).
Zie ook de cartoon op pagina 11.

Pagina 28

Pagina 4

Noteer alvast in uw agenda:

Vakconferentie
Opbouwwerk 2002

donderdag
21 november
in Nieuwegein

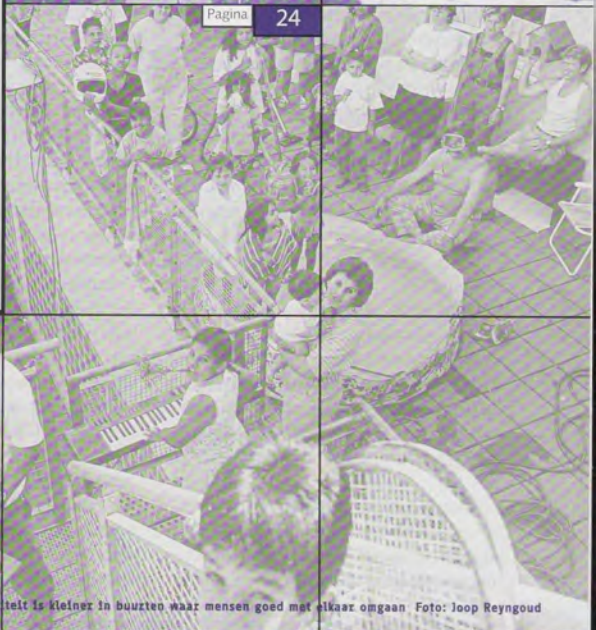
Inhoud

4. *Karavaan: onderweg naar verderop, een zoektocht naar nieuwe methoden in het opbouwwerk op straat, Ruth van Swaay en Ap van Straaten*
6. *Landelijke Praktijkdag Sportbuurtwerk*
7. *Column, Het geheugen van het Vondelparc, Kees Fortuin*
8. *Landelijke Daklozendag 2002: Estafette langs verschillende steden, Rob Jezek*
10. *Bewoners leren voor, door en van duurzaamheid, en Een opleidingsinstituut voor Zorg en Welzijn*
11. *Cartoon: Leuk museum, maar waar is het toilet? Marnix Rueb*
12. *Samenwonen en -werken in MFC, Dick Meesterberends*
15. *Sociale activering bijstandsccliënten werkt, en Marja van der Werf overleden*
16. *CMV als schakel voor 'echte' integratie, Ineke de Jong*
18. *Een Engelse aanpak van (lokaal) sociaal beleid, Dick Meesterberends*
20. *Tweede lichtung noordelijke leergang opbouwwerk afgestudeerd, Martin van ter Beek*
21. *Cursus Opbouwwerk en Plattelandsvernieuwing*
22. *Kiosk, Jos van Meeuwen*
24. *Sociaal contact goed voor veiligheid, een onderzoek naar de ontwikkeling van sociale cohesie, veiligheid en fysieke kwaliteit van de woonomgeving, SCP*
26. *Krachtenbundeling tegen armoede, Raf Janssen*
27. *Stemmen op Wielen, (Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort), Coby van Geffen*
28. *Museum Kwaliteitspanel in Rotterdam, Gerard Nijssen*
30. *Bewoners Afrikaanderwijk 'apetrots' op hun trofee! Paneltoetsing Buurt-, Wijk- en Dorpskranten, Fenny Gerrits*
32. *Congres Welzijn in de brede school*
33. *Stad en Land, Diana van Oort*
36. *Advertentie*

Pagina 8

Daklozen dragen zelfgeschreven teksten voor bij Schrijfclub Kantlijn in Amsterdam
Foto: Mayanne Kón

Pagina 24

Het risico slachtoffer te worden van criminaliteit is kleiner in buurten waar mensen goed met elkaar omgaan Foto: Joop Reyngoud

Karavaan: onderweg

Zoektocht naar nieuwe methoden

Op 1 september vorig jaar ging in Deventer het innovatieproject Karavaan van start. Karavaan is een zoektocht naar nieuwe methoden om het opbouwwerk op straat vorm te geven. 'Voertuigen' van Karavaan: de KlapKeet (een mobiele en kleurrijke ontmoetingsplaats), mobiele billboards, feestelijke evenementen en een wijkwandeling.

Karavaan is een zwervende kei. Als die ergens in water wordt gegooid ontstaan er in alle richtingen rondom golven en rimpels in het oppervlak. En dat is precies wat er op dit moment gebeurt. Karavaan is een experiment dat al doende groeit en de impact van het project is groter dan bij de start kon worden vermoed. De vergelijking met een dieselmotor is dan ook niet geheel misplaatst: de motor is warm, de diesel draait. Laag in toeren, maar met grote zwerfkracht beweegt het voertuig zich onvermoeibaar voort; voorwaarts, maar niet zonder aandachtig op zich heen te kijken. *Karavaan ziet en wil gezien worden. Karavaan neemt mee. Karavaan is onderweg naar verderop!*

Doelen

Het innovatieproject opbouwwerk Karavaan ging vorig jaar voor de duur van een jaar van start. Het project wordt ontwikkeld door de Werkplaats Sociale Vernieuwing van Raster Welzijnsgroep Deventer, maar vooral ook uitgevoerd en gedragen in samenwerking met de bewoners van de Deventer wijk 2.

Belangrijk doel van Karavaan is bewoners en gebruikers van wijk 2 op een zichtbare en aantrekkelijke manier bekend te maken met de vele activiteiten. Zo raken ze meer

betrokken bij elkaar en bij hun leefomgeving. Tweede doel is op die manier bewoners meer eigenaar te maken van hun wijk; ze het gevoel te geven dat de buurt een prettige omgeving is om samen te leven en dat het fijn is om samen op straat bezig te zijn.

Bewoners en anderen geven uiteindelijk zelf invulling aan het project

Karavaan is bedoeld voor iedereen in de wijk, maar is van niemand het exclusief eigendom. Het motto van Karavaan is eigen maken. De Werkplaats Sociale Vernieuwing schept voorwaarden waaronder bewoners, maar ook werkers, instellingen, organisaties en kleine particulieren initiatieven in wijk 2 het project tenslotte kunnen annexeren.

Vrije ruimte

Ook collega-opbouwwerkers zien en erkennen inmiddels de waarde van het instrument. Karavaan geeft opbouwwerkers een middel om te 'zijn' in de wijk, een manier om de zogenaamde 'vrije ruimte' van de opbouwwerker vorm te geven: de ruimte die vooraf niet is te plannen. Die ruimte is niet vrijblijvend: het is wel degelijk mogelijk te verwoorden hoe die ruimte ingevuld zou kunnen worden. Ook kan na een bepaalde periode een meetbaar resultaat worden weergegeven. De werker weet alleen van tevoren niet precies hoe dat resultaat eruit gaat zien.

Het doel van de 'vrije ruimte' is duidelijk: het is de ruimte die een werker heeft om zijn of haar kennis van en betrokkenheid bij de wijk gestalte te geven; nieuwe hulpbronnen te zoeken, netwerken aan te leggen en te verstevigen. Om oren en ogen in de buurten de kost te geven, te signaleren én eerste acties ondernemen.

Aanwezig zijn is daarbij essentieel. Het gaat om zijn, voelen en proeven, dwalen en verast kunnen worden. Als instrument 'opbouwwerk op straat' geeft Karavaan

opbouwwerkers uiteenlopende middelen om invulling te geven aan het zijn in de wijk, aan de vrije ruimte. Karavaan is een experiment waarbij alles open en mogelijk is, een project met weinig beperkingen dat al doende groeit. Waar het om gaat is het 'onderweg-zijn'. Wel zijn missie, doelen en vuistregels vastgesteld die iedereen in het achterhoofd houdt. Zo geeft Karavaan zelf aan waar moet worden bijgestuurd, verdiept, verbreed en vervolg gegeven aan.

De KlapKeet

Karavaan kent verschillende 'voertuigen'. Het eerste voertuig was de KlapKeet, een kleurrijke en opvallende, uitklapbare wagen die voor allerlei activiteiten kan worden gebruikt op diverse plekken in de wijk. Tot grote verbazing van de Werkplaats wilden veel meer mensen dan gehoopt de KlapKeet gebruiken. Hele verschillende groepen met zeer uiteenlopende activiteiten: een open bezoek aan de buurt van enkele opbouwwerkers; een meidenfeest van de Turkse meidengroep; de Keet stond bij de opening van een nieuwbouwproject; bij de straatspeeldag; hij werd gebruikt als promotie voor de Kinderbazaar; een schoonmaakactie en nog veel meer. De Keet is bedacht als een mobiele keukentafel, een plek waar mensen met elkaar in gesprek gaan. Het is een gelegenheid, een middel, en geen doel op zichzelf. Als de KlapKeet openklapt verandert hij in een open ontmoetingsplaats die doet denken aan een podium.

Karavaan levert werkers informatie en contacten op die ze voor die tijd niet hadden!

Doordat de Keet zo opvallend is, trekt hij altijd veel bekijks. De vorm van de Keet wekt de nieuwsgierigheid van mensen. En in opengeklapte toestand weerstaan weinig mensen de verleiding eens te informeren 'wat dit is' en 'wat er gaat gebeuren'. Een

naar verderop

in het opbouwwerk op straat

winst die iedere gebruiker dus al in zijn zak heeft!

Wel is het goed de inzet van de Keet enigszins te nuanceren, met name omdat opbouwwerkers en andere gebruikers de keet ieder op hun manier gebruiken.

Voor het opbouwwerk is de Keet een nieuw instrument om bewoners persoonlijk in hun directe leefomgeving te benaderen en te bereiken. De Keet is een gelegenheid om een specifieke plek te bezoeken en daar tijd door te brengen. Dat is iets anders dan informatie verspreiden of inwinnen via de e-mail, met brieven, telefoon, formulieren, lokale bladen of een buurtkrant. De Keet leent zich bij uitstek voor activiteiten in het kader van de wijkaanpak zoals panelen, buurtverbeteravonden, buurttrondgang, bewonersbijeenkomsten, schoonmaakacties, voorlichtingsbijeenkomsten, et cetera. In alle gevallen dat werkers met de Keet op stap zijn geweest, leverden deze bezoeken hen gesprekken, informatie en nieuwe contacten op die ze voor die tijd niet hadden!

Voor bewoners, convenantpartners, instellingen en alle anderen is de Keet een aantrekkelijk voertuig om meer mensen naar een gebeurtenis te 'lokken'. De Keet is bedoeld voor iedereen die actief is in de wijk en die openbare activiteiten organiseert die een uitstraling hebben naar de wijk. Het gaat erom dat de Keet leven op straat brengt en mensen aanzet tot discussie. Bij de meeste reserveringen blijkt dat de Keet bijvoorbeeld wordt gebruikt als centraal meldpunt, kiosk, informatiestand en natuurlijk als podium voor optredens en gewichtige sprekers.

Het is moeilijk aan te tonen, maar het feit dat de Keet zo vaak wordt gereserveerd voor zeer uiteenlopende activiteiten van en vóór de wijk, toont aan dat de Keet ook echt van de wijk is. De Keet is een zichtbaar signaal dat er blijkbaar iets aan de hand dat heel de buurt aangaat en die buurt daar ook bij wil betrekken. Bij deze gelegenheden gaat er niet per se een werker mee. Dat betekent echter niet dat genoemde activi-

teiten voor werkers een mooie aanleiding kunnen zijn weer eens de buurt in te gaan!

Mobiele Billboards

Een tweede Karavaanvoertuig wordt gevormd door de Mobiele Billboards: borden met informatie die niet op een vaste plek in de wijk staan, maar overal, op onverwachte plekken opduiken. De meerwaarde van de billboards bestaat eruit dat ze opvallend en zichtbaar zijn, aankondigingen door de hele wijk verplaatsen, een kort publiciteitstraject hebben en enkel en alleen het belang dienen van bewoners, de activiteiten en de uitstraling in de wijk. Sinds 19 april dit jaar rijden twee billboards mee op een van de schoonmaakwagens van Cambio die straten, pleinen en plantsoenen in zes Deventer wijken schoonhouden. De billboards liften zo mee op dagelijks wisselende routes. Iedereen die actief is in de wijk mag gebruik maken van deze informatiekoerier. Op deze manier kunnen open-

bare activiteiten met een uitstraling naar de wijk worden aangekondigd.

De Mobiele Billboards zijn een aanvulling op de bestaande media in de wijk. Het project zet bewoners aan tot communicatie en informatie naar elkaar over wat er allemaal gebeurt. Karavaan hoopt dat bewoners de waarde van het communicatiemiddel snel erkennen. Omdat het project net van start is gegaan, valt er over de resultaten op dit moment nog niet te zeggen.

Feestelijke evenementen

Behalve het creëren van dragers voor vervoer en verspreiding van concrete informatie organiseert Karavaan ook feestelijke evenementen. Uitgangspunten daarbij zijn dat de context een bepaalde betekenis moet hebben, en dat kinderen de verbindende schakel zijn. Kinderen vormen een grote groep (toekomstige) bewoners in de wijk. Door activiteiten te organiseren die kinderen als aangrijpingspunt hebben, zullen ook veel ouders en andere volwassenen meeko-

men die anders moeilijk te bereiken zijn. Onderliggend doel is dat bezoekers bij die gelegenheid wat meer te weten kunnen komen over zaken die spelen in de buurt, eventuele vragen kunnen stellen, deelnemen aan gesprekken over een specifiek onderwerp, et cetera.

Tot nu toe heeft Karavaan bijgedragen aan twee evenementen: het feest rondom de pilot Brede School en een feestelijke dag op 21 juni in de Bierstraat, waarbij het plein bij de basisschool diende als verblijfplaats van een kindercircus, workshops en een voorstelling vóór en dóór kinderen uit de buurt.

Wijkwandeling

In het project Wijkwandeling legt Karavaan heel letterlijk lijnen en verbindingen door de wijk. De wijkwandeling slingert door de hele wijk en is onderverdeeld in trajecten die los van elkaar maar ook aansluitend kunnen worden gelopen. Het is de bedoeling dat de wandeling ook echt wordt gemarkeerd en beschreven. Deze is dan op verschillende plaatsen in de buurt te krijgen: bij instanties en functionarissen, buurt-huizen, moskeeën, buurtcontactvrouwen, enzovoort. De wens is ook het boekje te kunnen schenken aan nieuwkomers in de wijk.

De wijkwandeling wordt gemaakt in samenwerking met de bewonersgroep Historische Werkgroep Oude Schil, een actieve groep

De Klapkeet is een nieuw instrument om bewoners persoonlijk in hun directe leefomgeving te benaderen
Foto: Raster Welzijnsgroep

met veel kennis én een groot netwerk in de wijk.

Met Karavaan hebben Raster, de Werkplaats, de wijk en alle betrokkenen iets goed bij de kop. Er zijn mooie voertuigen gebouwd, mooie samenwerkingsverbanden gesmeed en inmiddels is er veel betrokkenheid en daadkracht. Voor een blijvende, duurzame en kwalitatief hoogstaande methode van werken in de wijk, moeten er dan ook na 1 september ruimte, tijd en geld beschikbaar worden gemaakt om het project verder uit

te werken, te verdiepen en overdraagbaar te maken voor alle andere toekomstige belanghebbenden.

Ruth van Swaay is projectmedewerker en Ap van Straaten staffunctionaris van de Werkplaats Sociale Vernieuwing van Raster Welzijnsgroep.

Coby van Geffen <

Landelijke Praktijkdag Sportbuurtwerk

Ook dit jaar organiseert het Landelijk Netwerk Sportbuurtwerk (LNS) weer de Landelijke Praktijkdag voor sportbuurtwerkers. Medewerkers die binnen het terrein van het sportbuurtwerk te maken hebben met vooral praktische en uitvoerende werkzaamheden, gaan op vrijdag 20 september 2002 in Amsterdam Back to Basic.

Tijdens de Back to Basic dag die grotendeels op een praktische en interactieve wijze wordt ingevuld, maken de sportbuurtwerkers kennis met 'oud' Friese spelen; een manier om met weinig en eenvoudige materialen leuke activiteiten te organiseren. Op het programma staan kwalleballen, fierjeppen, tiepelen, kaatsen en klootschieten. De activiteiten vinden zowel binnen als buiten plaats. Tijdens de afsluitende barbecue kunnen de deelnemers zeilen, surfen en kanoën. Aan het einde van de dag krijgen de deelnemers een informatiepakket van alle workshops van de praktijkdag. Aan de Landelijke Praktijkdag kunnen maximaal honderd personen deelnemen.

Aanmeldingen moeten voor 10 september 2002 worden gestuurd naar LNS/NFWS, Maliebaan 88, 3581 CX Utrecht. De kosten voor deze dag zijn 68,- p.p. (inclusief barbecue). Dit bedrag moet worden overgemaakt op bankrekening 41 11 91 292, t.n.v. NFWS te Utrecht o.v.v. Landelijke Praktijkdag 20/09/2002. De betalingen worden genummerd op volgorde van binnenkomst. Alleen de eerste honderd inschrijvingen kunnen worden gehonoreerd! Meer informatie: Joan Kuipers (LNS: 076 5226649) of Carolien Daniels (NISB 026 4833800).

<

Het geheugen van de stad zit in de hoofden van de mensen. Woningdifferentiatie zonder met dat geheugen rekening te houden is een stommeit. Een verhaal over het Vondelparc in Utrecht (I).

Ergens heb ik gelezen dat Rivierenwijk de wijk is met het minste openbaar groen van Utrecht. Het eerste plan dat ik me herinner met het Vondelparc-terrein was dus een park voor Rivierenwijk. Het Vondelparc is er gekomen, maar ik had het me wat groener voorgesteld. Het is een buurtje geworden met dure huizen. Heel mooi, dat wel, maar zeer dicht op elkaar gebouwd en dus niet groen.

Nu woonde ik in die tijd toevallig aan het Wielingenplein, een van de schaarse groene plekken in de wijk. Een mooie mengeling van gewone mensen, yuppen en beschaafde types als ikzelf. In het plantsoen was het altijd een gezellige boel. Er werd gevoetbald, de kleintjes liepen er probleemloos tussendoor, op een zomerse avond liepen mijn kleintjes - kussen onder de ene arm, knuffel onder andere - een paar huizen verder en logeren maar. Of in tenten slapen onder begeleiding van de vaders. De kutmarokkaantjes kwamen van heinde en verre voetballen. Thuis was ver weg voor ze, dus op warme dagen belden ze aan en dan gaven we ze water. Nooit een probleem gehad.

In zo'n buurt wilde ik wel blijven wonen, dus toen het Vondelparcproject werd aangekondigd ging ik informatie vragen. De huizen zagen er prachtig uit, maar 'hoe zit het met het beheer', wilde ik weten. Ik dacht aan alle keren dat het onkruid wieden op het plein uitliep op avondenlang ouwehoeren en pimpelen, maar ik geloof dat dat de bedoeling niet was. Het beheer is perfect geregeld, was het antwoord, dat zou uitbesteed worden en hoofdelijk omgeslagen. En, was mijn tweede vraag, hoe zit het met kinderen en jongeren? Ik dacht aan de twee grote scholen voor voortgezet onderwijs die aan het Vondelparc zouden gaan grenzen. Je verwacht toch een idee van hoe je met al die jongeren omgaat. Maar toen de meneer over wipkippen en schommels op het terrein begon werd me duidelijk dat hij het ergens anders over had. Ik vroeg natuurlijk door, en hij maakte me duidelijk dat ik voor jongeren op het terrein niet bang hoefde te zijn. Er kwam een groot hek omheen, en hoewel de straat er doorheen officieel openbaar was zou dat toch behoorlijk afschrikken.

Toen wist ik dat ik niet in het Vondelparc wilde wonen. Als dit een verkoopverhaal was dan wist ik wel wat voor mensen daarop af zouden komen. 'Landscapes of fear', noemt de Amerikaanse antropologe Setha Low dat. De ruimte straalt angst uit: onrust, onvoorspelbaarheid, onbeheersbaarheid, stel je voor! Voor de oplossing bestaat ook een Amerikaans woord: 'gated communities': 'wij gezellig op niveau bij elkaar en de boze buitenwereld achter het hek'. Dat is vragen om moeilijkheden. Hoe nadrukkelijker je probeert het veiliger te maken, hoe minder je het krijgt. Ik denk wel dat ik weet hoe dat werkt, ik ga mezelf maar na. Als mijn kinderen in het Vondelparc 'op de bouw' wilden spelen legde ik

ze geen strobreed in de weg. Waarom zou ik? 'De buurt', zoals dat heet, is bij 'hun', zoals dat heet, niet welkom, en die boodschap wordt luid en duidelijk verstaan. Je bent daar als Rivierenwijker niet welkom. Ik was niet de enige bewoner die het zo beleefde, ik hoorde mijn eigen verhaal terug uit de mond van veel andere wijkbewoners. Dus wat als het toch niet goed gaat met die twee scholen of - wat ik me kan voorstellen - als de jongeren uit de wijk het Vondelparc uitkiezen om te gaan keten? Dan houdt niemand uit de wijk hen tegen.

Inmiddels woon ik schuin tegenover het Vondelparc, in een buurt die oorspronkelijk Rivierenwijk-Noord heette. Inmiddels is die omgedoopt in Dichterswijk-West. Veel oudere Rivierenwijkers voelen zich bestolen door die naamsverandering, maar voor de gemeente was het een administratieve handeling. De bewoners zijn het nochtans nooit vergeten. En dan komt daar het Vondelparc. Een deel van Rivierenwijk wordt omgedoopt tot Vondelparc, een dichter nota bene. Daar zit een anekdote aan vast. In het beheeroverleg van Rivierenwijk, de bewonersvertegenwoordiging zal ik maar zeggen, is indertijd gevraagd om suggesties voor straatnamen. Met man en macht verzamelden de bewoners dus namen van rivieren, beken en beekjes. De reactie van de straatnamencommissie op de voorstellen: er kan geen sprake zijn van namen van rivieren, er is allang besloten dat het dichters worden. Geschiedenis doet er echt wat toe als je sociale ontwikkelingen wilt begrijpen, ook op microniveau.

De problemen zijn gekomen. Niet interessant verder, maar kan het nog wat worden tussen Rivierenwijk en het Vondelparc? Ik denk dat het hek alle verkeer in de weg zit. Hadden ze maar wat meer nagedacht over het verleden. Je moet het geheugen aanboeren. Maar ja, stadsplanners kijken liever vooruit. Bewoners, die vergeten nooit wat.

1 Dit is een bewerking van een column die is uitgesproken op de Dag van de Architectuur op 29 juni 2002 in Utrecht.

2 Voor wie het niet gelooft:

<http://www.wielingenplein.club.tip.nl/>

<

Landelijke Daklozendag 2002:

In september-oktober 2002 vindt de vijfde editie plaats van de Landelijke Daklozendag. De Landelijke Daklozendagen zijn erop gericht bij te dragen aan een evenwichtige beeldvorming over dak- en thuislozen. Anders dan voorgaen jaren, toen de Dag steeds op één plek werd georganiseerd, vinden vanaf 26 september in acht steden kleinschalige evenementen plaats. Iedere stad doet dat op zijn eigen manier. Een rijdend informatie- en expositiecentrum verbindt onder de noemer 'Dakozenbus-tour 2002' de steden met elkaar.

Dakloze muzikanten op de Albert Cuyp in Amsterdam

Foto: Mayanne Konst

Dak- en thuisloosheid zullen ook in deze eeuw in Nederland blijven bestaan. Met de start van het jaar 2000 was er even de hoop dat er op dat magische moment een definitieve doorbraak ontstond: 'iedereen onder dak' beloofde een optimistisch politicus uit Amsterdam. Maar de realiteit bleek, en blijkt, anders: de politicus koos voor een andere baan, en dak- en thuislozen zijn er nog steeds. Er wordt zelfs gewag gemaakt van toename. Daarom is het belangrijk aandacht te blijven besteden aan deze problematiek: om politici, beleidsmakers en hulpverleners te bevragen en te wijzen op hun verantwoordelijkheden; om dak- en thuislozen en hun organisaties daarin een prominente rol te geven. Het fenomeen 'Landelijke Daklozendag' is een goede formule gebleden om die aandacht te realiseren.

Basisformule

Tot nu toe kende ieder dag een invulling of specifiek accent, maar dan wel binnen de volgende basisformule:

- * Organisaties van dak- en thuislozen, beleidsmakers en hulpverleners worden zoveel mogelijk op gelijkwaardige wijze

betrokken bij de voorbereiding en invulling van het programma;

- * Het programma wordt zo in elkaar gezet dat naast de drie direct belanghebbende partijen ook een breed publiek kan komen kijken of meedoen;
- * In het programma zijn steeds opgenomen: informatieoverdracht, discussie en presentaties van kunstzinnige of culturele activiteiten van dak- en thuislozen.
- * Om het programma aantrekkelijk te maken voor breed publiek worden bekende Nederlanders uit politiek, cultuur en omroepwereld ingeschakeld;
- * Elk jaar heeft een specifieke insteek of aanleiding die kan gelden als publicitair ophangpunt;
- * In de voorbereidingsperiode wordt een stevig lokaal draagvlak gecreëerd.

Insteek 2002

Iedere vier jaar na de verkiezingen staan er zowel landelijk als lokaal nieuwe 'ploegen' volksvertegenwoordigers en bestuurders klaar. Professionele instellingen voor Maatschappelijk Opvang presenteren zich in de maanden na de verkiezingen, zij heb-

ben daarvoor de menskracht en de middelen. Voor daklozen en hun vertegenwoordigende organisaties is het moeilijker op constructieve wijze in contact te komen met deze 'nieuwe golf' van bestuurders en volksvertegenwoordigers en zo hun visie en wensen over het toekomstige beleid en voorzieningenpakket over te kunnen brengen. Zij verdienen een steun in de rug die de Landelijke Daklozendag 2002 hun in bescheiden mate wil bieden. Daarom is voor 2002 gekozen voor een 'estafette van kleinschalige lokale activiteiten', georganiseerd binnen een tijdsbestek van een ongeveer week en ondersteund door ronreizende tentoonstellingsruimte 'Daklozen Bustoer 2002'. In elke stad die de bus aandoet, wordt een rondetafelgesprek of discussiemiddag gehouden tussen dak- en thuislozen, politici en hulpverleners.

De bus

De bus heeft het formaat van een stadsbus en wordt ingericht met informatiemateriaal, een kleine tentoonstelling van fotografie en beeldende kunst. Hij is uitgerust met een geluidsinstallatie, waardoor poëzie en proza

Estafette langs verschillende steden

Daklozen dragen zelfgeschreven teksten voor bij de strijclub Kantlijn in Amsterdam. Foto: Mayanne Kunst

kunnen worden voorgedragen. Onder de titel 'Alleen daklozen spreken de waarheid' wordt een videoproductie vertoond waarin dak- en thuislozen hun visie geven op hun leefwereld. Zij geven een antwoord op de vraag: 'Vertel iets uit je leven dat je nog nooit aan iemand hebt verteld'. Aan deze video, gemaakt in samenwerking met Daklozen-TV Amsterdam, werken daklozen uit alle deelnemende steden mee. Het maken van deze videoproductie is ook een belangrijk onderdeel van het voortraject.

Daklozen zijn geen vergadertijgers

Thema

Een gemeenschappelijk thema dient als leidraad voor de discussies of rondetafelgesprekken: 'Hoe kunnen daklozen daadwerkelijk invloed uitoefenen op de ontwikkeling van nieuwe woonvormen'. Want op tal van plaatsen in het land wordt daar door overheden, woningbouworganisaties en hulpverleningsinstellingen aan gewerkt, maar nog vaak 'voor' in plaats van 'met' betrokkenen. Op zich is dat niet helemaal onbegrijpelijk, want daklozen zijn geen ver-

gadertijgers en ontwikkelprocessen zijn een zaak van heel lange adem. Niettemin blijven de vragen 'wat willen zij zelf eigenlijk' en 'hoe kan daadwerkelijke participatie worden gerealiseerd' van cruciaal belang.

Organisatie

Het Projectenburo, initiatiefnemers van de eerdere daklozendagen, treedt op als landelijk initiatiefnemer en organisator van de activiteiten op landelijke niveau. Daarnaast werken organisaties van dak- en thuislozen en instellingen voor maatschappelijke opvang uit acht steden mee aan de Landelijke Daklozendag 2002. Met vertegenwoordigers van deze lokale initiatiefgroepen wordt een landelijke adviesgroep samengesteld. Ook is er, net al in voorgaande jaren, contact met de Landelijke Vereniging van Dak- en Thuislozen (LVT) en de Federatie Opvang.

De meeste deelnemende steden waren al eerder 'actief' op de Daklozendag, of organiseerden soortgelijke initiatieven. Zo dien-

den Amsterdam en Rotterdam, samen met Den Haag, als 'stad van handelen' voor eerdere daklozendagen. In beide steden zijn zelforganisaties actief en draaien interessante culturele en kunstzinnige projecten. Tilburg en Nijmegen waren trouwe bezoekers en leverden tijdens eerdere daklozendagen interessante bijdragen op kunstzinnig en cultureel gebied. Daarbij komt dat Nijmegen sterke zelforganisaties van dak- en thuislozen heeft: ZDT en NUNN. Utrecht kent haar eigen lokale daklozendag (het Klein Utrechts Festival) en leverde tijdens eerdere daklozendagen prachtige bijdragen op het terrein van theater en fotografie. Ook Utrecht kent een sterke zelforganisatie, NOIZ. Utrecht opteert voor de Landelijke Daklozendag 2003 tijdens de opening van 't Groene Sticht, een bijzondere woonwerkge-meenschap die wordt gebouwd in het nieuwbouwproject Leidsche Rijn.

In Groningen bestaat sinds enkele jaren een lokaal initiatief in de vorm van een dag met straat- en terrasdebatten in september. En Den Haag herbergde de afgelopen vier jaar het Nationaal Straatpoëzie Festival. Zwolle is voor het eerst actief betrokken bij de Landelijke Daklozendag.

De 'estafette' start op donderdag 26 september in Rotterdam, daarna volgen Tilburg (zaterdag 28 september), Zwolle (dinsdag 1 oktober), Amsterdam (woensdag 2 oktober), Den Haag (donderdag 3 oktober), Nijmegen (vrijdag 4 oktober), Groningen (zaterdag 5 oktober). De 'estafette' wordt afgesloten op zaterdag 6 oktober in Utrecht.

Meer informatie: www.daklozendag.nl

Rob Jezek is medewerker van het Projectenburo, een organisatie die werkt aan vernieuwing in sectoren als de verslavingszorg, dak- en thuislozenzorg en jeugdhulpverlening. Dat gebeurt door advisering en consultancy, het opzetten van projecten en experimenten en dergelijke, samen met instellingen in deze sectoren of met zelforganisaties.

Coby van Geffen
<

Bewoners leren voor, door en van **duurzaamheid**

Werkconferentie Opbouwwerk en NME

Op donderdag 26 september 2002 vindt in Tilburg de Werkconferentie van het Ervaringsnetwerk Duurzaamheid in de Praktijk in de Wijk plaats. Deelnemers kunnen op deze conferentie kennismaken met en leren van de ervaringen in de samenwerking tussen het opbouwwerk, gemeenten en Natuur- en Milieu Educatie (NME).

- * Duurzaamheid vraagt gedragsveranderingen op meerdere verscheidene niveaus, is de ervaring van het Milieu Educatie Centrum in Breda in de samenwerking met de Stichting Vertizontaal in de wijk De Heuvel.
- * Een bewonersprijs werkt heel stimulerend, bemerkte het Milieusteinpunt Oss. Dankzij de inzet van de opbouwwerker van de Stichting Diagonaal kon het energiebesparingproject Beter Wonen in de Staringstraat een succes worden.
- * Twee actief betrokken bewoners in

's-Hertogenbosch-Oost weten heel succesvol de wijk mee te krijgen voor een groene leefomgeving en de adoptie van kindertuinen. Nu de gemeente en het opbouwwerk nog. Weten zij de juiste ondersteuning te vinden voor de continuïteit?

Zomaar wat conclusies en vragen uit de praktijk van drie projecten die momenteel in groot stedelijk verband spelen in Noord-Brabant. Deze projecten zijn gericht op duurzaamheid en bewonersparticipatie. Ze zijn mede tot stand gekomen in de samenwerking van de Natuur en Milieu Educatie (NME) en het opbouwwerk ter plaatse.

De Brabantse samenwerkingsprojecten zullen worden gepresenteerd en vergeleken met projecten elders in Nederland. 's Middags worden in de Brabantse kring de leerervaringen en conclusies van de projecten voorgelegd aan Brabantse politici en relevante organisaties. De vraag aan hen is:

'Hoe dergelijke samenwerking rond bewonersparticipatie strategisch en beleidsmatig kunnen worden verankerd in betrokken organisaties en gemeenten?'

De kosten voor deze dag zijn 30,00.

Meer informatie:

IVN - Consuleringschap Noord-Brabant

Wim Ruis, w.ruis@ivn.nl

telefoon (0411) 61 41 11

Prisma Brabant

Mieke Mes, mmes@prisma-brabant.nl

telefoon (013) 544 14 40

Landelijk Centrum Opbouwwerk en Lamiga

Gerwine Wuring, info@opbouwwerk.nl

telefoon (038) 423 21 12

Ervaringsnetwerk Duurzaamheid in Praktijk in

de Wijk

Marleen Kwak, www.ervaringsnetwerk.nl

<

Één opleidingsinstituut voor Zorg en Welzijn

In 2004 start het **Opleidingsinstituut Zorg en Welzijn (OZW)**, waarin zorg- en welzijnopleidingen op mbo-, hbo- en wo-niveau zijn vertegenwoordigd. Het is voor het eerst in Nederland dat deze opleidingen in één instituut samengaan.

Deelnemers aan het OZW zijn het ROC ASA (Europa College Zorg en Welzijn), de Academie Zorg en Welzijn in Diemen van Hogeschool INHOLLAND 1), het VU medisch centrum, BIGRA en de Vrije Universiteit Amsterdam.

Met het initiatief willen de betrokken partijen een substantiële bijdrage leveren aan het verlichten van de personeelstekorten in de zorgsector. De zorg- en welzijninstellin-

gen in de regio worden op bestuurlijk en uitvoerend niveau betrokken bij de aansluiting van de opleidingen in de praktijk. Binnen het instituut komt veel aandacht voor een goede aansluiting op bij- en nascholing, bijvoorbeeld in de specialistische vervolgopleidingen. Ook het ontwikkelen van maatwerkoplossingen en nieuwe opleidingen wordt gemakkelijker. Daarnaast wordt een betere doorstroming van studenten van mbo naar hbo en van hbo naar wo mogelijk. Dinsdag 9 april ondertekenden de deelnemende organisaties een intentieovereenkomst die een verregaande samenwerking inhoudt. Ze gaven daarmee het startsein voor de daadwerkelijke oprichting van het OZW.

Als sinds 1998 waren er gesprekken over de vorming van een opleidingsinstituut waarin mbo-, hbo-, wo- en vervolgopleidingen op het terrein van gezondheidszorg, welzijn en onderwijs met elkaar samenwerken. Daarbij

is veel aandacht besteed aan de bouwplannen voor het instituut. In 2001 zijn de contouren voor de bestuurlijke organisatie vastgelegd en sinds 1 oktober is prof. dr. J. Dekker, hoogleraar Paramedische beroepen, benoemd als projectdirecteur van het OZW. Dekker gaat het instituut in samenwerking met de deelnemende organisaties verder uitwerken. Uitgangspunt van het OZW is een intensieve samenwerking, maar met behoud van de eigen identiteit van de deelnemende organisaties. Het OZW neemt zijn in een nieuwe gebouw op de campus van de Vrije Universiteit van Amsterdam.

1) Hogeschool INHOLLAND is voortgekomen uit een fusie tussen de Hogescholen Alkmaar, Haarlem, Holland en Ichtus Hogeschool/Hogeschool Delft <

Leuk museum, maar waar is het toilet?

Vrijwilligers in Rotterdam bezochten anoniem de musea in de stad om zich een oordeel te vormen over andere zaken dan de collectie.

De kwaliteit van een tentoonstelling in een museum is meestal wel bekend: daar verschijnen recensies over. Maar hoe zit het met de musea zelf? Zijn ze wel te vinden voor wie er voor het eerst komt? En wat is dan de entreprijs? Kun je er even zitten als je vermoeid raakt?

Het antwoord op dat soort vragen staat in de Grote Museum Kwaliteitstoets van Rotterdam, die vanmiddag is aangeboden aan de wethouder van cultuur. De toets is uitgevoerd door vrijwilligers die anoniem en onaangekondigd een bezoek aan musea brachten, het Kwaliteitspanel Rotterdam. Eerder werden zo wachtkamers, clubhuizen, klachtenregelingen, metrostations en bewegwijzering tegen het licht gehouden.

Het bleek voor de vrijwilligers nog niet makkelijk te achterhalen hoeveel musea er precies zijn in de op één na grootste stad van het land: 22 volgens de gemeente, 30 volgens de Stichting Museumjaarkaart en 34 volgens de Rotterdam Informatiegids. Het panel kwam uit op 27, nadat het vergeefse bezoeken had gebracht aan het Vlaggenmuseum, het Museum Katendrecht en het Zakkendragershuisje, die alle opgedoekt waren.

Hoe zat het met de bereikbaarheid? Daar scoren vooral de

grote musea slecht: mooie gebouwen maar onvindbare ingangen. Neem de Kunsthal, "Wie vanuit het museumpark komt aanlopen, komt na een zoektocht vol verwarring uit bij een hellingbaan die veel weg heeft van een dienstingang." Toch bevindt zich aan het einde daarvan de entree. Het Maritiem Museum blijkt door bezoekers zelfs te worden aangezien voor de Sociale Dienst.

Dan de entree zelf. Die werd bij een aantal musea beproefd door de gebruiker van een elektrische rolstoel, waardoor de meeste hellingen meevielen. Maar dit panellid vond wel de tekst verwarrend bij een tweetalig plattegrondje in een van de musea: HELLINGBAAN RAMP. "Als de Nederlandse bezoeker niet weet dat het woord 'ramp' in het Engels hellingbaan betekent, zou hij geneigd kunnen zijn deze invalideningang liever te mijden."

(...) Ook de restauratieve voorzieningen verschillen sterk per museum, net als het sanitair. Het Rotterdams Museum heeft niet eens een toilet. Daarvoor moet men naar de overkant, bij Correct Electronics. "Dat lijkt gekker dan het is, want het Rotterdams Radio Museum wordt gesponsord door Correct Electronics." Het duurste museum is het Feyenoord Museum (7,50), alleen te bezichtigen in combinatie met de 'Kuip Tour'. (...)

(NRC Handelsblad, 12 juli 2002) <

Wat kunnen multifunctionele centra (MFC) betekenen voor de plattelandssamenleving? Op een expertmeeting in het Drentse Fluitenberg hielden inleiders presentaties over de voor- en de nadelen van deze centra; de mogelijkheden tot nieuwe combinaties als wonen en zorg; de rol van commercie en eventuele andere combinaties van taken. De middag werd afgesloten met een plenaire discussie.

De expertmeeting was een vervolg op de excursie langs dorpshuizen en multifunctionele centra (zie MO 187) in Friesland, georganiseerd door het SDF en het LCO Zwolle. Aan de expertmeeting op 23 mei in dorps-huis 't Overschothje namen zo'n 25 personen van verschillende organisaties deel. In de plenaire discussie werd onder andere gesproken over het opzetten van multifunctionele centra; wie neemt het initiatief, wie werken samen, is een multifunctioneel centrum ook realiseerbaar in kleine kernen, hoe betrek je de middenstand en wat te doen met eventuele financieringsproblemen.

Voor- en nadelen

'Werken multifunctionele centra wel of niet' was het thema van de eerste spreker, Annette de Rooy van ICS adviseurs. ICS, onderdeel van Deloitte & Touche, houdt zich bezig met de huisvesting van non-profitorganisaties en is onderverdeeld in drie afdelingen: strategie en beleid, bouwmanagement en planontwikkeling. Ook wordt veel aandacht geschonken aan ruimteregie en maatschappelijke ontwikkelingen (trends). Bij alle projecten staat de klant centraal. ICS signaleert de laatste tijd verschillende ontwikkelingen, zoals het toenemend aantal 'taakcombineerders', de teruglopende betrokkenheid van buurten en wijken,

samenwerking tussen onderwijs, en de individualisering. Deloitte & Touche stelt hierop haar beleid af en wil daarbij integraal werken in plaats van het gebruikelijke sectorale denken. Bij het bepalen van dat beleid geeft de gemeente de kaders aan.

Kenmerken van multifunctionele centra zijn onder andere de meerwaarde ervan (zowel inhoudelijk als ruimtelijk), het draagvlak, respect en het kiezen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. Voordat men begint aan het opzetten van een MFC is duidelijkheid nodig over de meerwaarde en de structuur.

Bij een MFC is sprake van samenwonen en samenwerken. Samenwonen betekent dat rekening moet worden gehouden met elkaar, dat er exploitatieafspraken worden gemaakt en dat er één dak wordt gedeeld. Samenwerken wil zeggen dat er een gezamenlijke inhoudelijke visie zal moeten komen, dat er gezamenlijke activiteiten zullen zijn en dat er één aanspreekpunt is voor de partijen.

Volgens D&T zijn er zowel voor- als nadelen verbonden aan een MFC. Voordelen zijn dat er een vraaggerichte aanpak is van voorzieningen, dat er een integrale (in plaats van sectorale) oplossing wordt gecreëerd en dat er inhoudelijke samenwerking en activiteiten plaatsvinden.

Nadelen zijn dat er meer dan één participant bij betrokken is, dit maakt het proces lastiger. Verder zijn de financiën, de rol van de overheid en de beschikbare terreinoppervlakte punten waaraan veel aandacht moet worden besteed.

Kansrijke combinaties

Tweede spreker was Bindert Kloosterman van de Corporatie Holding Friesland (CHF). Deze corporatie komt voort uit een fusie van vijf corporaties en bestaat uit zes woonbedrijven, een aanneembedrijf, een ontwikkelcluster en een holding. In totaal beheren zij 20.000 woningen.

Dhr. Kloosterman sprak over de mogelijkheden voor combinaties van wonen en zorg. Het percentage 65-plussers in de Nederlandse bevolking is momenteel hoog en zal alleen maar hoger worden. In 2010 ligt in de provincies Friesland, Groningen,

Limburg en Zeeland het percentage 65-plus naar verwachting op zo'n 16 procent. In 2025 zal 16 procent van heel Nederland 65 jaar en ouder zijn. Ouderen zijn steeds welgestelder en uit deze groep komt dan ook een groeiende vraag naar educatie en recreatie. Een andere ontwikkeling is dat minder mensen in verzorgingshuizen terecht (willen) komen. De afgelopen tien jaar is het aantal bewoners van verzorgingshuizen sterk teruggelopen. Er moeten dus nieuwe vormen komen van zorg voor ouderen. Nieuwe zorgaanbieders moeten klantgericht en voor een groot deel extramuraal bezig zijn. Bij het creëren van een gemeenschapscentrum kan worden gekozen voor twee opties: zorg, welzijn en dienstverlening in één centrum concentreren (een voorbeeld hiervan is Heemstrastate te Oentsjerk) of aanvullende dienstverlening organiseren (zoals bij Nij Statelan in Menaldum). Voor de eerste optie is het een vereiste dat de streek of het dorp minimaal 10.000 inwoners telt. Bij het opzetten van een dergelijk centrum is het belangrijk dat de inwoners worden betrokken en dat er samenwerking wordt gezocht met bijvoorbeeld de gemeente. De ontwikkelingsvisie van de streek is richtinggevend op terreinen van wonen, welzijn, zorg en dienstverlening. Goede communicatie met inwoners, overheden en corporaties is zeer belangrijk. De functies van een woonzorgcomplex kunnen onder ander zijn: voedselvoorziening, tuinonderhoud, vervoer en een oppascentrale. De corporatie kan bij dit alles zijn inbreng geven in de ontwikkelingsvisie en is belanghebbende bij een goed extramuraal aanbod van welzijn, zorg en dienstverlening.

Commercie

Piet Vellinga van DBF Advies hield een presentatie over de rol van commercie in een multifunctioneel centrum. DBF is een organisatie die zich richt op het behoud en bevordering van de economische kant van leefbaarheid op het platteland. Volgens DBF is economie onlosmakelijk verbonden met het begrip leefbaarheid. Ideële organisaties ter bevordering van de leefbaarheid op het platteland zijn vaak erg enthousiast en posi-

wonen en werken in MFC

tief bezig, maar zouden ook meer commercieel moeten leren denken.

Voor een MFC is voldoende draagvlak nodig en goede initiatieven (die door een -liefst intermediaire- deskundige worden begeleid). Ook dient er, naast een goede economische exploitatie, worden gezorgd voor een goed en duurzaam beheer. Een goed bedrijfsplan is dus nodig.

De vraag is wie het initiatief neemt bij het opzetten van een MFC. Dit kan worden gedaan door een zorgcentrum, een vereniging of door de gemeente. Zo'n initiatief kan komen als bepaalde gebouwen niet meer voldoen aan de eisen, te groot of te klein zijn, of in slechte staat verkeren. Bij de ontwikkeling van een MFC moet bovendien een werkplan worden opgesteld en een draagvlakpeiling uitgevoerd. Emotie mag daarbij niet leidend zijn.

De eigenaar kan dan een stichting of de gemeente zijn. DBF bekijkt nu of zij ook eigenaar zou kunnen worden.

DBF denkt dat het multifunctioneel centrum in een grote behoefte kan voorzien bij de sociale contacten op het platteland.

Mensen op het platteland ontmoeten elkaar nu steeds minder door het verdwijnen van de dorpswinkels. Het MFC zou dit kunnen opvangen. Volgens DBF kunnen commercieel en ideaal elkaar zeer goed ontmoeten bij een MFC.

Taakcombineerders

De laatste spreker, Monique Stavenuiter van het Verwey Jonker Instituut sprak over taakcombineerders in het landelijk gebied en de voorzieningen die daarbij nodig zijn. Mw. Stavenuiter is onderzoeker en heeft net een onderzoek afgerond naar taakcombineerders in het landelijk gebied. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het LNV expertisecentrum. Bij dit onderzoek zijn vier pilotprojecten betrokken geweest, één bij Coevorden en drie in Friesland. De betrokken projecten zijn Onderneming 'Tot uw dienst' (ENOVA), Dagindeling voor Jonge Agrarische Vrouwen (NAJK), Dagindeling, opvang en persoonlijke dienstverlening (gemeente Boarnsterhim) en Te Plak (Ottema & Zwart). Algemene probleemstelling voor het onderzoek was de minimale

Dorpshuis 'Troch Lenriedigens' in Weidum

infrastructuur die nodig is in het landelijk gebied.

Bij het onderzoek kwamen verschillende problemen (aandachtspunten) naar voren:

- Kinderen naar school brengen en ophalen. Een oplossing voor dit probleem kan de schoolbus zijn, maar niet alle ouders zijn hier voor omdat dan onder andere het contact met de onderwijzer wegvalt.
- Het uitbesteden van huishoudelijk werk is erg prijzig. Veel vrouwen in het landelijk gebied willen graag werken maar doen dit nog niet. Een van de redenen daarvoor kunnen de kosten zijn van het uitbesteden van huishoudelijk werk.
- De kinderopvang is vaak niet breed genoeg. Daardoor is er alleen opvang voor een bepaalde leeftijd. Ook de (opvang)tijden zijn niet flexibel genoeg. Dit is vooral bij boeren een probleem: in het zomerseizoen is meer opvang nodig dan in het winterseizoen. Opvanginstellingen spelen hier nauwelijks op in.

Uit het onderzoek kunnen de volgende conclusies over multifunctionele centra worden getrokken:

- De dienstverlening moet in de buurt zijn;
- Er is een gebrek aan locaties;

- Tussen kinderopvang, vervoer en dienstverlening moet samenwerking zijn. Daarvoor moet draagvlak zijn en er moeten projecttrekkers ontstaan;
- Er is vaak sprake van kleinschaligheid (meestal kleine groepen). Wil een multifunctioneel centrum betaalbaar blijven, dan moeten deelnemers als scholen, sportverenigingen enzovoort samenwerken.

De pilots worden gefinancierd door Dagindeling. Eind dit jaar houdt deze financiering waarschijnlijk op.

Plenaire discussie

Voor de plenaire discussie stonden een aantal stellingen op papier die echter niet ter sprake kwamen, omdat er spontaan een discussie op gang kwam.

Een van de eerste vragen was of een MFC met zorg financieel wel haalbaar is. Volgens dhr. Kloosterman van CHF is dit heel goed mogelijk omdat sommige zaken zoals dienstverlening meer opleveren dan je zou denken.

Bij hetzelfde onderwerp werd een kanttekening gemaakt. Het aantal verzorgingstehuizen neemt af, veel mensen willen zo hun oude dag niet meer doorbrengen. Een van

In multifunctioneel Centrum de "Wjukken" in Mantgum is ruimte voor alle verenigingen van het dorp en voor allerlei andere voorzieningen

de redenen daarvan is het gevoel van eenzaamheid dat veel mensen daar hebben. Dat komt omdat ouderen uit dezelfde (geboorte/woon)streek niet meer bij elkaar komen. Een oplossing voor dit probleem kan zijn mensen hier naar te vragen en de eventuele voorkeurswens van de zorgbehoevende gehoor te geven. Een andere suggestie is dat ouderen niet meer in een verzorgingshuis worden geplaatst, maar zo lang mogelijk thuis blijven wonen en hulp/dienstenverlening aan huis krijgen. Op lokaal niveau ontstaan nieuwe, creatieve initiatieven om welzijn en zorg anders te organiseren. Niet alleen om ouderen zo lang mogelijk thuis te laten wonen, maar ook om mensen in verschillende levensfasen werken, leren en zorgen te kunnen laten combineren. Het Nederlandse Instituut voor Zorg en Welzijn werkt hieraan onder de titel 'Breed wonen'. Zij onderzoeken wat er gebeurt als deze initiatieven aan elkaar worden gekoppeld, en wat de meerwaarde is voor mensen die arbeid en zorg willen combineren en voor ouderen die langer zelfstandig willen wonen. (Meer hierover is te lezen in het artikel 'Nieuwe woondiensten zeggen oude kokers de wacht aan' uit het Tijdschrift voor de Sociale Sector van maart 2002).

Ideaal bij de ontwikkeling van multifunctionele centra zou zijn dat departementen minder in hokjes denken en meer verschillende soorten beleid (zoals jongeren- en ouderenbeleid) mixen. Eén algemeen loket voor problemen en dienst aanvragen zou erg handig zijn.

Een andere vraag in de discussie is, in hoeverre een multifunctioneel centrum in een kleiner dorp kan worden gerealiseerd. Hoeveel inwoners moet een dorp daarvoor minimaal hebben?

Volgens Jan Temmink van Provinciaal Projectbureau Kulturhus Overijssel is ook in een kleiner dorp van alles mogelijk, maar moet een centrum wel worden afgestemd op de grootte van een dorp.

Dan is er de kwestie wie het initiatief neemt bij het opzetten van een centrum met meervoudig ruimtegebruik. Misschien is het niet redelijk dit van een dorpshuis zelf te verwachten. In een dorpshuis wordt veel gedaan door vrijwilligers en een project trekken kost veel energie en tijd. Misschien wordt er dan een beroep gedaan op deze mensen. Hierbij is ook een financiële kanttekening te maken: een MFC ontstaat vaak omdat er een subsidie beschikbaar is. Wanneer deze subsidiestroom ophoudt zal het dorpshuis zichzelf moeten zien te redden, wat een grote druk levert.

Wat de financiële kant betreft is het volgens Piet Vellinga van DFB Advies zonde dat projecten na de pilot geen geld meer krijgen. Een manier om de kosten te drukken is het uitbesteden van de boekhouding. Wellicht is er een boekhouder in het dorp die hier handig in is en het MFC wil sponsoren door de financiële kant te verzorgen. Volgens dhr. Vellinga kunnen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van multifunctionaliteit worden betaald uit de zorgsector. Zo zou je meer door betaalde krachten kunnen laten doen en hoeven cruciale functies niet door vrijwilligers te worden vervuld. Zet bijvoorbeeld een betaalde kracht neer die kan functioneren als penningmeester.

Over eventuele problemen van de financiering van een MFC heeft Annette de Rooy van D&T een oplossing: oudere voorzieningen opheffen en verenigen in een nieuw gebouw, het MFC. Dit wordt vooral gedaan in stadswijken, en de aanwezige vragen

zich af of dat wel kan in dorpen. Bij bepaalde voorzieningen is dat wel mogelijk: zo hoeft niet in ieder dorp een peuterspeelzaal aanwezig te zijn. Het kan wenselijk zijn bepaalde activiteiten in een streek te reduceren uit financiële overwegingen. Dat is vaak een gevoelig punt bij dorpsbewoners: geen enkel dorp ziet graag zijn voorzieningen verdwijnen, ook al komt er in de streek een andere voorziening terug die in dezelfde behoefte voorziet. Door dorpsbewoners te confronteren met beleid en ontwikkelingen op lange termijn kun je overwegen mensen met de feiten te confronteren zodat ze tot inzicht komen. Een 'vrijgestelde nar' zou iets kunnen aankakken. Deze nar moet misschien een intermediair zijn, iemand die met enthousiasme en aantrekkelijkheid de mensen rond de tafel kan krijgen. Maar uiteindelijk wordt de rol door de gemeente beslist.

Van grote invloed op het ontstaan van een MFC is de samenstelling van het dorp. Leeftijdsofbouw, aantal inwoners, mate van saamhorigheid en gezamenlijkheid bepalen de behoeften waarin een MFC moet voorzien.

Wonen en zorg: mogelijkheden voor combinaties

Bij het ontwikkelen van multifunctionele centra is het ook belangrijk dat lokale supermarkten of dorpswinkels worden betrokken. De laatste jaren komt uit die hoek een toenemende vraag naar samenwerking met bijvoorbeeld een dorpshuis of een stichting kinderopvang. Hieraan zitten voor beide partijen financiële voordelen: supermarkten willen best investeren in een sportzaal of ruimte voor kinderopvang. Op deze manier komen meer mensen vaker naar de dorpswinkel. Bovendien kunnen zo bepaalde faciliteiten worden gedeeld: te denken valt aan (schoonmaak)apparaten. Er is veel mogelijk op het gebied van combineren van voorzieningen: het is een kwestie van de meest geschikte en handigste combinatie opzoeken.

Er zijn echter ook grenzen aan het multifunctioneel gebruiken van een ruimte. Zo kunnen bepaalde -in de wet vastgelegde- voorwaarden aan een peuterspeelzaal de ruimte voor elk ander doel ongeschikt maken.

<

Sociale activering bijstandsccliënten werkt

Fase-4-clliënten, mensen die langdurig een bijstandsuitkering ontvangen, geen (on)betalde arbeid verrichten en niet maatschappelijk actief zijn, gaan meer participeren in de samenleving als ze intensief worden benaderd en begeleid.

Nauwe samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke organisaties is daarbij onmisbaar. Dat blijkt uit de evaluatie van een proefproject met de methode van sociale activering in de gemeente Lopik.

In *Sociale activering in de Lopikerwaard*. Een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden voor samenwerking doet Rob Lammerts van het Verwey-Jonker Instituut verslag van zijn bevindingen met deze methode. Het blijkt dat door deze aanpak van sociale activering langdurig bijstandafhankelijken niet langer aan de kant staan en uit de verborgenheid van hun bestaan komen. Voor mensen die lange tijd een bijstandsuitkering ontvangen dreigt een maatschappelijk isolement, ook al omdat het steeds moeilijker wordt de stap te maken naar

deelname aan de samenleving. Het bestand van het bureau Sociale Zaken in Lopik telt 65 fase-4-clliënten. De sector Burgerzaken en Welzijn ontwikkelt speciaal beleid voor de sociale activering van deze bijstandafhankelijken. De gemeente geeft een veelomvattende invulling aan het begrip sociale activering waarbij het participatieperspectief van de cliënt voorop staat. Het resultaat moet niet alleen maatschappelijke participatie zijn, maar ook een versterking van de sociale infrastructuur.

In het traject van sociale activering zijn twee sporen gevolgd. In het eerste spoor zijn concrete ervaringen opgedaan met de activering van fase-4-clliënten van het bureau Sociale Zaken in Lopik. Daarvoor is de methode Activerend Interview gebruikt om een groep fase-4-clliënten te activeren tot maatschappelijke participatie. Voor tweederde van de cliënten die hiervoor een plan ontwikkelden heeft dit voldoende gevende activiteiten opgeleverd, zoals een baan of een opleiding.

Het tweede spoor moest leiden naar een hecht samenwerkingsverband van gemeente, maatschappelijke instellingen en (vrijwilligers)organisaties. Uit deze aanpak komt onder meer naar voren dat sociale activering in een plattelandsgemeente als de gemeente Lopik specifieke mogelijkheden

en belemmeringen biedt. Zo konden scholen na schooltijd voor activiteiten voor ouderen worden benut en werden vervoersproblemen aangepakt. Met de lessen die daaruit zijn getrokken kunnen andere plattelandsgemeenten hun voordeel doen. Het Verwey-Jonker Instituut heeft bij dit project onderzoeksmatige ondersteuning geboden, onder meer door het helpen vormgeven van een netwerk voor sociale activering. Dit heeft geleid tot een betere samenwerking en de uitgave van een voorzieningsgids.

Het onderzoek *Sociale Activering in de Lopikerwaard* levert belangrijke bouwstenen op voor het opstellen of bijstellen van een beleid voor de begeleiding van bijstandsccliënten naar vormen van maatschappelijke participatie.

De rapportage Sociale Activering in de Lopikerwaard. Een onderzoek naar de kansen en mogelijkheden voor samenwerking en activering, door Rob Lammerts is in opdracht van de gemeente Lopik opgesteld door het Verwey-Jonker Instituut, juni 2002. Verkoop prijs 9,50. Te bestellen via de homepage van het Verwey-Jonker Instituut: www.verwey-jonker.nl of telefoon: 030-23 00 799

<

Marja van der Werf overleden

Op zaterdagochtend 27 juli, een prachtige zomerse dag midden in de vakantietijd, vond in crematorium Daelwijck in Utrecht de bijna feestelijke en zeker kleurrijke crematieplechtigheid plaats. Marja nam na een slopende ziekte definitief afscheid van alle mensen die deel uitmaakten van haar door menselijke en maatschappelijke betrokkenheid gedreven leven. De overvolle aula, maar vooral ook de verhalen van vele vriendinnen, familieleden, vrienden en collega's getuigden in diepte en breedte van de waarachtigheid en inzet van Marja van der Werf door de jaren heen. Haar even consistente als creatieve inzet ten

dienste van mensen aan de onderkant, sterk gerelateerd aan de volkshuisvesting, werd door een van de sprekers tijdens de crematieplechtigheid als volgt getypeerd: 'wanneer er een hemel is, dan is Marja daar nu bezig een bewonersorganisatie op te richten'.

En omdat Marja -'een wervelwind'- op zoveel fronten actief betrokken opereerde, was ook de vaststelling van een andere spreekster zeer waar: 'wanneer ook de andere aanwezigen hun verhaal vertellen, kunnen we nog wel een paar weken toe'. Terecht was er ook de notie dat we allemaal datgene wat we zo mooi en goed vinden

van Marja ook zelf in praktijk kunnen brengen.

Marja had beloofd in elk geval drie jaar Voorzitter van het Samenwerkingsverband Beroepsontwikkeling Opbouwwerk (SBO) te zijn. Vorig jaar gaf zij in dat kader voor de eerste keer vol verve en met veel succes leiding aan de jaarlijkse Vakconferentie Opbouwwerk.

Het zal, helaas, bij die ene keer moeten blijven, want Marja is niet meer met en onder ons. Maar haar voorbeeld, inspiratie en onderzoek leven.

<

CMV als schakel voor

Drie studenten van de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming (CMV) van de Fontys Hogeschool in Eindhoven zetten als afstudeerproject een inloopvoorziening op voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Zij maakten daarbij gebruik van de methode van 'vraagarticulatie', een uitvinding van hun begeleider docent Raef Daenen. In bijgaand artikel doet Ineke de Jong verslag van hun ervaringen. Een enthousiast en betrokken pleidooi voor CMV als schakel voor 'echte integratie'.

"Doen jullie de opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming? Ja, die kennen we wel. Wij hebben altijd stagiaires en afstudeerprojecten van de Sociaal Pedagogische Hulpverlening." Een reactie die we nogal eens te horen kregen als we, vanwege ons afstudeerproject over de vermaatschappelijking van mensen met een psychiatrische achtergrond, ergens op bezoek gingen. Ook voor ons was het wereldje van de psychiatrie en de vermaatschappelijking vrij nieuw. Dat maakte het des te uitdagender ermee aan de slag te gaan.

CMV-ers in de psychiatrie, voor ons bleek het een succes. We, dat zijn Jacqueline Crins, Marije van Dijk en Ineke de Jong van Fontys Hogeschool Eindhoven. In ons afstudeerproject zijn we met bewoners van Beschermde Woonvormen Dommelen in Valkenswaard en omgeving op zoek gegaan naar een passende inloopvoorziening voor mensen met een psychiatrische achtergrond. Opdrachtgever Stichting De Boei Eindhoven had al een ontmoetingscentrum

op het oog: een bestaande inloop voor buurtbewoners van Valkenswaard. Voor ons was dat ideaal, want waarom zou je van voor af aan beginnen als er al mogelijkheden zijn. Bekeken vanuit de integratie van mensen met een psychiatrische achtergrond kon het eigenlijk niet mooier. Dachten we, want het kon nog mooier: uit groeps gesprekken met bewoners van Beschermde Woonvormen Dommelen kregen we een beeld van hun wensen en behoeften. Zo waren er mensen die een inloopvoorziening/dagbesteding niet nodig achten, terwijl andere er graag gebruik wilden maken. Na een inventarisatie van mogelijke ruimtes/locaties in Valkenswaard en Dommelen bleven drie -zeer uiteenlopende- ruimtes over: het bestaande ontmoetingscentrum (dat de opdrachtgever in eerste instantie voor ogen had); een lege ruimte dichtbij het ontmoetingscentrum; en een ruimte in de pastorie waarin op verschillende dagen activiteiten worden georganiseerd.

Samenwerking met bewoners
Samen met een aantal bewoners bezochten we de drie locaties. Zij waren erg eensgezind in hun oordeel: naar het bestaande ontmoetingscentrum zouden ze niet zomaar heengaan, alleen als er iemand mee ging. De lege ruimte dichtbij het ontmoetingscentrum was eventueel een optie; maar de pastorie was voor iedereen de geschikte locatie. De parochie stond wel open voor het plan; bovendien was er tussen parochie en Beschermde Woonvormen al contact vanwege een net opgestarte Vriendendienst. Hiermee was onze samenwerking met de bewoners echter nog niet ten einde. Samen met hen hebben we hun wensen geïnventariseerd. Hoeveel dagen in de week moet er inloop zijn? Wat moet er aanwezig zijn? Wat moet aangeboden worden? Aan de hand van deze wensen is een hele inventarisatielijst opgesteld. De bewoners vonden het belangrijk een vast aanspreekpunt te hebben waar ze hun verhaal kwijt kunnen, maar ze wilden ook graag een vaste plek

waar ze een krant kunnen lezen en een kopje koffie drinken, een spelletje kunnen spelen, en waar activiteiten gehouden kunnen worden; of een plek waar kan worden meegeholpen in de tuin als men dat graag wil leren. De Boei Centrum/Dommelen was geboren

Opbouwwerk en psychiatrie zijn nog geen vanzelfsprekende combinatie

Integratie

Wat is nu de conclusie van het verhaal? Is het project niet geslaagd omdat er geen optimale integratie mogelijk was? Nee, het project is juist heel geslaagd. De essentie ervan was namelijk om samen met de doelgroep te komen tot een inloop. Daarbij is gebruik gemaakt van hun mogelijkheden en deskundigheid, aangevuld met onze deskundigheid. Er wordt zo vaak gewerkt vanuit het oogpunt: 'dat zullen ze wel graag willen dus dan doen we dat zo', terwijl dat niet de wens van de doelgroep hoeft te zijn. We hebben gewerkt met de methode Vraagarticulatie. Deze methode gaat uit van de mogelijkheden, beperkingen, behoeften en knelpunten van de klant én de aanbieder. Door in dialoog te gaan met de klant en hem actief te betrekken bij het vinden van een oplossing, vindt er klantgericht werken plaats en dat leidt tot de klantvriendelijkste oplossing.

Uitgaan van mogelijkheden van mensen en daarmee aan de slag gaan

Dit is, naar onze mening, de kracht van de CMV-er: uitgaan van de mogelijkheden van mensen en daarmee aan de slag gaan. Toch is de combinatie van de psychiatrie en vermaatschappelijking voor het CMV-werkveld niet vanzelfsprekend. Wij vragen ons af hoe dat komt. Juist de CMV-er kan een grote rol spelen bij de succesvolle integratie van mensen met een psychiatrische achtergrond. Het opbouwwerk gaat in haar werk immers uit van de mogelijkheden van de doelgroep. Samen met deze doelgroep werken opbouwwerkers aan een oplossing, een

'echte' integratie

punt waarop andere hulpverlenende instanties nog wel eens tekort schieten. Te vaak wordt gekeken naar 'wat goed zou zijn voor deze mensen', naar de verwachtingen van de organisatie en samenleving, of naar manieren waarop de integratie kan worden bevorderd. Integratie is echter niet zomaar een proces dat in korte tijd kan plaatsvinden. Daarvoor is tijd én begrip nodig. Tijd voor de doelgroep om ermee om te gaan en begrip vanuit de samenleving. Hulpverlenende instanties kunnen nog zoveel mensen terugplaatsen in de samenleving en hopen dat die samenleving hen dan opvangt, maar vaak komt men bedrogen uit. Menig praktijkgeval is hier een voorbeeld van. Voor integratie is ook begrip en acceptatie van de samenleving nodig, en daar moet aandacht aan worden besteed. Dit kan door vooroordelen en onbekendheden weg te nemen, maar dan moet dan wel aan worden gewerkt. Daarvoor zal er meer samenwerking moeten komen met andere organisaties en instellingen die in contact staan met buurtbewoners. Integraal werken is het sleutelwoord waardoor integratie een kans krijgt. Een ander belangrijk punt is dat juist het opbouwwerk prima in staat is contacten te leggen tussen buurtbewoners en de doelgroep. De opbouwwerker vormt daarin de schakel tussen de zorg en de samenleving.

CMV en psychiatrie

Onbekendheid van twee kanten maakt dat de samenwerking tussen CMV en psychiatrie op dit moment nog niet vanzelfsprekend is. Organisaties als de GGZ hebben nog geen link gelegd tussen hun werkveld en dat van het CMV. Ook de link met de vermaatschappelijking ontbreekt. Te vaak nog wordt ervan uitgegaan dat opbouwwerk en sociaal cultureel werk zijn gericht op buurthuizen, het weer op de rails zetten van 'los-geslagen jongeren' en het organiseren van activiteiten en evenementen. Maar het werkveld omvat een veel breder gebied. De opleiding Culturele en Maatschappelijke Vorming van haar kant is teveel gericht op het kinder-, jongeren- en ouderenwerk,

buurthuizenwerk en het werken met kwetsbare allochtonen. Terwijl er meer (voor de opleiding nog) onbekende, kwetsbare groepen in de samenleving zijn die meer aandacht nodig hebben, zoals mensen met een psychiatrische achtergrond. Argumenten dat de 'CMV-er' over te weinig achtergrondkennis beschikt van ziektebeelden en dergelijke, worden genoemd als reden niet met deze groepen in zee te gaan. De grote vraag is nu: is achtergrondkennis nodig om met psychiatrische patiënten te werken? Val je als je allerlei achtergrondkennis hebt vergaard, juist niet terug op de beperkingen van de groep in plaats van de mogelijkheden? Is de CMV-er juist niet de schakel om échte integratie te laten plaatsvinden?

De pastorie is een voor iedereen geschikte locatie als inloopvoorziening voor mensen met een psychiatrische achtergrond

<

Vermaatschappelijking in de buurt

Steeds vaker wonen mensen die vroeger 'apart' werden gezet in de zorg, werden verpleegd, behandeld en soms alleen maar opgesloten in instituten, nu gewoon 'tussen de mensen' in buurten in wijken. Zowel in oude als in nieuwe (Vinex) wijken. Overal maken ze gebruik van voorzieningen in de buurt. In vakjargon heet dat vermaatschappelijking van de (gezondheids)zorg. Dat geldt voor mensen met een psychiatrische achtergrond maar ook voor geestelijk en lichamelijk gehandicapten, voor bepaalde groepen chronische zieken, voor dak- en thuislozen, et cetera. In een ander vakjargon wel aangeduid als 'kwetsbaren'. Vanuit de optiek van de samenlevingsopbouw is een belangrijke vraag hoe die vermaatschappelijking in het (buurt)leven van alledag in zijn werk gaat. Worden de woon- en zorgprojecten, de woon- en zorghuizen in de wijk nieuwe kleine institutjes, geïsoleerde eilandjes, of ontstaat er een nieuwe manier van samenleven in de wijk. Wat heeft 'de buurt' aan de nieuwe bewoners en wat hebben de nieuwe bewoners aan de buurt? En is het een taak voor het opbouwwerk om de gewenste vermaatschappelijking een handje te helpen?

Het Landelijk Centrum Opbouwwerk is bezig met een inventarisatie van voorbeelden (goede en slechte) van dit soort opvang- en woon-zorgprojecten in de wijk. Daarbij wordt vooral gekeken naar de relatie met buurtwerk en opbouwwerk. Er is een expertmeeting over dit thema in voorbereiding en er komt een publicatie. Wie wil meedelen, meedoen, goede of slechte voorbeelden weet, of informatie wil, kan contact op nemen met:

Kees Stuurop, LCO

email: cr.stuurop@opbouwwerk.nl

tel: 038-4232112

Een groep van negentien veldwerkers, ambtenaren en onderzoekers uit de sociale sector maakte medio juni een studiereis naar de county Suffolk in Engeland. De doelstelling van de trip was tweeledig: het ontwikkelen van netwerken en kennis maken met de Engelse aanpak van sociaal beleid op het platteland

Op bezoek bij een boerderij die door varkenspest was getroffen. Persoonlijk leed, het werk van de vrijwillige telefonische hulpdienst, van de kerk, de dorpsgemeenschap en van de regering kwamen op indringende wijze aan de orde

Het (intensieve) programma van de studiereis bestond uit een aantal bezoeken aan kleine kernen in Suffolk (East Anglia, het gebied rond Ipswich en Harwich). Daarbij stonden drie thema's centraal: de betrokkenheid van burgers bij het vormgeven aan sociaal beleid op het platteland; de gevolgen van de MKZ-crisis en de varkenspest; en multifunctionele voorzieningen in kleine kernen. Het programma was mede vormgegeven door Suffolk ACRE (Action with Communities in Rural England), een brede regionale welzijnsinstelling, onder meer actief in plattelandsonwikkeling. De reis was georganiseerd door LCO-Platteland, Odyssee, Scoop (Zeeland) en X-S2 Kennisnetwerk Sociaal Beleid. De medewerkers van de organiserende instellingen werden op hun reis vergezeld door ambtenaren van de Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Directie Sociaal Beleid), Landbouw Natuurbeheer en Visserij en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en medewerkers van het Instituut voor Publiek en Politiek, Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, St. Samenwerking van Dorpshuizen in Friesland (SDF), de gemeente Terneuzen en de Stichting Welzijn Terneuzen.

Dorpswaardering

Met drie huurbusjes werd de county in rap tempo doorkruist. Het eerste bezoek -aan het dorp Wenhaston- stond in het teken van

Village Appraisals (VA). Dit is een instrument dat in Engeland al langer wordt gebruikt voor 'dorpszelfonderzoek', en dat is ontwikkeld door de Countryside and Community Research Unit van het College of Higher Education in Cheltenham. Het Landelijk Centrum Opbouwwerk-Platteland (LCO-P) heeft de methodiek onlangs 'geïmporteerd' uit Engeland; de teksten zijn inmiddels 'heraald' naar de Nederlandse situatie en worden in een drietal pilots, onder andere in samenwerking met Scoop en de Stichting Welzijn Terneuzen, in Nederland uitgetoet. De Nederlandse naam is 'Dorpswaardering'. Een inmiddels in België -samen met de Vlaamse pendant van het LCO en een lokale opbouwwerkinstelling- ontwikkelde versie kreeg de naam 'Dorp in Zicht'.

Zoals gezegd is VA een onderzoeksinstrument waarmee dorpen -en trouwens ook stadswijken- de basis kunnen leggen voor een dorpsplan dan wel ontwikkelingsplan voor hun dorp.

Het pakket Village Appraisals bestaat uit een uitgebreide vragenlijst van ongeveer 350 vragen rond allerlei items, plus software om de resultaten op de computer te kunnen verwerken.

Wenhaston behoort tot de tachtig dorpen in de county Suffolk -op een totaal van ongeveer vierhonderd dorpen- waar Village Appraisals is toegepast. Enkele leden van de lokale groep die de uitvoering van VA voor

hun rekening namen, gaven een toelichting op de praktijk van de klus in hun dorp. In een aantal bijeenkomsten werd uit het totale pakket van rond de 350 vragen een op Wenhaston toegesneden pakket van ongeveer zeventig vragen geselecteerd.

Belangrijke items waren: openbaar vervoer, gezondheid, wonen. De vragenlijsten werden huis aan huis rondgebracht door een groepje van vijftien mensen die daarvoor speciaal waren getraind en die ook, waar gewenst, assisteerden bij het invullen. Deze intensieve aanpak resulteerde in een hoge respons: 80 procent van de huishoudens reageerde! De verwerking duurde in totaal twee maanden (2,5 miljoen items) en de daaruit volgende rapportage leidde tot en aantal concrete resultaten. Zo werd de dreigende sluiting van het postkantoor en de plaatselijke pub voorkomen, ontstond er meer saamhorigheid in het dorp en kwam er een kleine computerclub. Ook heeft Wenhaston nu, mede door VA, een 'wine tasting club'!

Buscycle

Na Wenhaston werd een bezoek gebracht aan het kantoor van Suffolk ACRE in Ipswich waar veertig stafleden -op diverse fronten werken aan de ontwikkeling van de rurale gebieden in Suffolk. Motto van deze organisatie: Suffolk ACRE vult vaardigheden van mensen aan.

Wij kregen een breed pakket aan activitei

aanpak van (lokaal) sociaal beleid

Het imposante Red Lodge Millennium Centre

ten en projecten geschetst, variërend van de ontwikkeling van community transport services tot child care projecten met ontbijt- en naschoolse opvang, van jongerenhuisvesting in het landelijk gebied tot de organisatie van boerenmarkten. Ook biedt de instelling concrete voorzieningen als vergaderruimte, pc-gebruik, et cetera.

Een leuk recent gestart initiatief betrof het project 'Buscycle': op twee lijnen rijden kleine busjes met een aanhanger voor fietsen. Je reserveert van tevoren telefonisch een 'bike space', fietst naar de halte, laadt je bike via een ingenieus systeem in de aanhanger en na aankomst op je bestemming fiets je verder. Motto: 'I want to ride my buscycle...!' Door Suffolk ACRE wordt ook ondersteuning gegeven aan de bijna vierhonderd dorpshuizen in de county. Voor de Nederlandse bezoekers een leerzame ervaring in die zin dat we in ons land wat betreft dorpshuizen toch wel beter af zijn. Suffolk kent nog barakken uit de Tweede Wereldoorlog die sinds die tijd dienstdoen als dorpshuis. De Engelse situatie wordt gekenmerkt door zeer complexe regelgeving. Zo mogen dorpshuizen niet commercieel handelen maar zijn daartoe wel genoodzaakt om de eindjes aan elkaar te knopen. Er moeten dus ingewikkelde constructies worden bedacht om toch hier te kunnen gaan verkopen en zo de tent financieel draaiende te houden.

Sociale structuur

De eerste dag werd afgesloten met een zeer confronterend bezoek aan een door varkenspest getroffen boerenbedrijf. De situatie in Engeland is zo mogelijk nog schrijnender dan bij ons. Sommige boeren hebben wekenlang tegen stapels dode beesten op hun landerijen moeten aankijken. Een late en ondoorzichtige reactie van de Engelse overheid heeft veel kwaad bloed gezet bij de agrariërs. Door de voortdurende onzekerheid over de gevolgen van de pest op langere termijn is er voor velen een uitzichtloze situatie ontstaan. Daarnaast is in de verschillende getroffen regio's het effect op de sociale structuur merkbaar.

Er vallen gaten in de gemeenschap door het verdwijnen van boeren, die –meer nog dan in Nederland- belangrijke dragers zijn als het gaat om het organiseren van dorpsactiviteiten.

Aan de andere kant is de saamhorigheid in de dorpen sterk toegenomen en worden zelfhulporganisaties als een telefonische hulpdienst en een noodfonds voor boeren in problemen breed ondersteund.

'Keep the questions basic'

De tweede dag begon met een bezoek aan het 'Red Lodge Millennium Centre', een nieuw multifunctioneel centrum in het dorp Red Lodge. Het centrum is twee jaar geleden in het zeshonderd inwoners tellende

dorp gerealiseerd en was gebouwd op een geraamde bevolkingstoename met ongeveer achttienhonderd zielen. Deze toename bleef echter uit. Weliswaar is er met veel duurzaam materiaal een prachtig pand gebouwd, met een eigen regenwateropvang ten behoeve van de toiletvoorzieningen, et cetera, maar het pand wordt volstrekt niet gedragen door het dorp. Het bestuur klaagde steen en been over het vele vandalisme en over ouders van kleine kinderen die weigerden mee te helpen bij de aanleg van speelvoorzieningen. Het centrum wordt in de praktijk gerund door zes oudere –en nogal autoritaire- dorpelingsen. Voor de dorpshuisspecialist in het reisgezelschap iets om kromme tenen van te krijgen.

De dag werd afgesloten met nog een presentatie rond Village Appraisals: Hopton en Barmingham. Ook hier leerzame informatie van ervaringsdeskundige dorpsbewoners: 'keep the questions basic'; verspreiding en inzameling van de vragenlijsten is essentieel voor succes; zorg voor een goed ingedeelde action group; blijf de bevolking goed informeren; en zorg voor snel succes; sla een piketpaaltje. En wat ook belangrijk is: accepteer dat er dorpen zijn die te zwak zijn om zo'n aanpak te realiseren.

Netwerk

De studiereis werd afgesloten met een door alle deelnemers gedragen afspraak in Nederland te komen tot een netwerk van professionals die actief zijn op het terrein van plattelandontwikkeling en (lokaal) sociaal beleid.

In het najaar is een volgende activiteit gepland die zal worden georganiseerd door een van de deelnemers aan de reis. Via X-S2 Kennisnetwerk Sociaal Beleid worden nieuwe ontwikkelingen binnen het werktein alsmede activiteiten van het nieuwe netwerk ontsloten.

Voor nadere informatie over X-S2

Kennisnetwerk Sociaal Beleid: tel. 030 2330033 of kijk op www.X-S2.nl

<

Tweede lichter noordelijke leergang opbouwwerk afgestu

Veel geleerd in cursus op m

“Wat ging er mis dat je opbouwwerker werd van beroep?” Met deze vraag werden cursisten van de tweede noordelijke leergang opbouwwerk gedwongen tot kritische zelfreflectie. De cursus was bedoeld voor opbouwwerkers die minimaal voor de helft samenlevingsopbouw in hun takenpakket hebben, maar geen hbo-diploma met specifieke opbouwwerkaantekening.

Verschillende typen opbouwwerk en opbouwwerkers, krachtenveldanalyses, risico-inventarisaties, stedelijk opbouwwerk versus plattelandssituaties – de cursisten kregen in drie blokken een breed scala aan aspecten gepresenteerd. Ze werden onderzocht in onderzoek(smethoden) en natuurlijk was er de inbreng van eigen praktijksituaties. Een en ander diende ter afsluiting verwerkt te worden in een pittige schrijfopdracht.

Het programma werd op verzoek van samenwerkende instellingen in Noord-Nederland, verenigd in de Kerngroep Kwaliteitsimpuls Opbouwwerk in Noord-Nederland (KIONN), en uitgevoerd door Annette Perino, Hans Oostrik en Thomas Freitag van VDO opleidings- en adviescentrum van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen.

Tijdens een geanimeerde bijeenkomst op maandag 17 juni jl. in Assen, ontvingen de geslaagde cursisten hun certificaat – één van de drie die samen een volwaardig VO-diploma opleveren.

De aanwezige cursisten kregen van Pim de Bruyne, oud-opbouwwerker en –opbouw-

“Ik heb mooi een voorgenomen onderzoek theoretisch kunnen onderbouwen!”
Paul van Os, Meppel

De tweede lichter van de noordel

“In de intervisiegroep heb ik ontzettend veel geleerd van de collega’s. Methodieken en werkwijzen zijn enorm herkenbaar en in mijn praktijk goed te gebruiken...”
Ronald Heerema,
Borger/Odoorn

Begeleiders Annette Perino en Hans Oostrik van VDO-opleidings-

werkconsulent, thans directeur van een woningcorporatie, voorgehouden dat de samenleving opnieuw behoefte heeft aan goed opgeleide opbouwwerkers. Hij memoreerde daarbij dat nogal wat opbouwwerkers zijn doorgestroomd naar allerlei sleutelposities buiten hun oorspronkelijk vakgebied. En docent Hans Oostrik legde uit waarom opbouwwerkers tegenwoordig vaardig moeten zijn in competentie management. De groep kijkt tevreden terug op het programma en het geleerde, verwoordde

Jolanda Brandenburg uit Emmen, hoewel er wat voor te zeggen valt om een volgende editie niet zo ver van de bewoonde wereld te laten plaatsvinden, maar bijvoorbeeld dicht bij een trein- of busstation. KIONN blijft in gesprek met opleidingsinstellingen om nieuwe investeringen in de kwaliteit van samenlevingsopbouwactiviteiten in het noorden te bevorderen. Ook VDO wil doorgaan en belangstellenden voor een derde editie staan al ingeschreven. Naast de brede invalshoek voor opbouw

werk is KIONN tevens cursusprogramma samen met de specifieke plattelandsgangspunt voor samenlevingsopbouw wordt genomen.

Informatie over het programma: Annette Perino, 024-3528543, Annette.Perino@ls.han.nl. Informatie over activiteiten: Thomas Freitag, 0591-680800, t.freitag@vdo.nl

rk afgestudeerd

op maat

De tweede lichting van de noordelijke leergang opbouwwerk

en Hans Oosterik van VDO - opleidings- en adviescentrum

werk is KIONN tevens bezig een degelijk cursusprogramma samen te stellen waarin de specifieke plattelandssituatie als uitgangspunt voor samenlevingsopbouw wordt genomen.

Informatie over het programma: Annette Perino, 024-3528543,

Annette.Perino@ls.han.nl

Informatie over activiteiten van KIONN: Lenny Jansen, 0591-680800, lenny@home.nl

Cursus Opbouwwerk en Plattelands- vernieuwing

In januari 2003 start voor de Noord-Nederlandse opbouwwerkers de cursus Opbouwwerk en Plattelandsvernieuwing. Op initiatief van het KIONN, een samenwerkingsverband van vijf Noordelijke instellingen voor opbouwwerk, is door het Van Hall Instituut een cursus op maat ontwikkeld.

Aanleiding voor de cursus is dat het huidige opbouwwerk zich vooral richt op de grotere plaatsen die qua problematiek vergelijkbaar zijn met de grote steden. Het gevolg is dat veel deskundigheid met betrekking tot leefbaarheid op het platteland bij het opbouwwerk te sporadisch aanwezig is. Plannen over recreatie en milieu zijn vaak bovengemeentelijk en vallen buiten de aandacht van het gemeentelijk georganiseerde welzijnswerk.

Plattelandsvernieuwing krijgt landelijk juist steeds meer aandacht. De spanning tussen de diverse actoren zal alleen maar toenemen omdat in ons land de ruimte een steeds schaarser goed wordt. De meeste verenigingen voor dorpsbelangen willen en krijgen een steeds grotere rol bij planvorming en vernieuwingsprocessen. Om die rol te kunnen spelen, hebben ze kundige adviseurs nodig. Welzijnsinstellingen met een opbouwwerktak moeten dat onderkennen en die uitdaging aangaan.

Er vinden vier cursusdagen plaats die afwisselend worden gehouden in Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel. In elke provincie komt een thema aan bod: aan de hand van meer of minder succesvolle voorbeelden aangereikt door mensen uit de praktijk. Naast deze thematiek komt de cursist in aanraking met de regionale en plaatselijke cultuur.

De cursus Opbouwwerk en Plattelandsvernieuwing is bedoeld voor opbouwwerkers die nu al op de dorpen werken en opbouwwerkers die zich hierop willen oriënteren. Het gaat om opbouwwerkers uit de provincies Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel. Er kunnen maximaal 20 cursisten deelnemen.

Meer informatie en mogelijkheden voor aanmelding kunt u verwachten in het volgende nummer.

<

<

De geest van Pim Fortuyn

"Wat een onfatsoenlijke mensen en wat een onfatsoenlijke overheid, die niet genoeg bakken neerzet, denk ik dan" (Pim Fortuyn in Milieudefensie Magazine (december 2001))

Milieudefensie Magazine (juni 2002) is geheel in de ban van de geest van Pim Fortuyn. Een artikel over zwerfvuil, een onvermijdelijk bijproduct van de wegwerpmaatschappij, wordt ingeleid met de opmerking dat deze grootste ergernis van de Nederlander voor Fortuyn het enige milieuprobleem was dat telde. Het blad legt een aantal opinieleiders de vraag voor of er nog toekomst is voor het milieubeweging na de moord op Fortuyn. De milieuwetenschappers Jacqueline Kramer en Wim Hafkamp verwijten de milieubeweging dat zij deel is geworden van het establishment en daarom minder grote bevolkingsgroepen aanspreekt en kritiek oproept. Het aantreden van een nieuwe, milieu-onvriendelijke regering biedt de milieubeweging juist de mogelijkheid om zich opnieuw meer te profileren als tegenbeweging dan als gesprekspartner van de overheid. Hans Achterhuis, die zichzelf beschouwt als lid van de milieubeweging, vindt dat die beweging nodig toe is aan een kritisch zelfonderzoek na de moord op Fortuyn door een milieu-activist. Volgens Achterhuis is de milieubeweging te coulant geweest voor

de radicale tendensen waar totalitair denken de boventoon voert: "Zoals bij de radicale groepjes die zich met geweld sterk maken voor dierenrechten. Bij hen zijn idealen zo absoluut geworden dat alles in het eigen leven daar voor moet wijken. Dat kan er ook toe leiden dat anderen voor dat ideaal opzij moeten". Achterhuis haalt natuurliefhebber en oud-Maoïst Koos van Zomeren aan, die eerder waarschuwde voor mensen die offers brengen, want wie offers vraagt van zichzelf, doet dat uiteindelijk ook van anderen. Gewelddadige acties van radicale groepen zijn in het verleden door de rest van de milieubeweging gebagatelliseerd en vergoelikt. Achterhuis wijst legitieme acties, zoals baggerspuiten en de juridische strijd tegen de bio-industrie van Milieu Offensief, niet af. Zelfs het gooien van taarten vindt hij nog wel kunnen. Dat had volgens hem niets met de moord te maken. Maar de taartengooiers moeten wel bereid zijn te juridische consequenties van hun daad onder ogen te zien. Dat hoort bij de democratie. Volgens Achterhuis hadden er allang juridische stappen tegen hen genomen moeten worden: "Ik weet zeker dat dat ook gebeurd was als ze zich niet de *Biologische Bakkers Brigade* hadden genoemd maar de *Bruinhemden Brigade*". Voor de redactie van Milieudefensie Magazine is de door Achterhuis gevraagde kri-

tische zelfanalyse naar eigen zeggen een brug te ver: "Wij vrezen dat zo'n 'onderzoek' al snel neerkomt op verketting van radicale idealen en acties. De milieubeweging - van Natuur en Milieu tot en met het zeer pacifistische GroenFront - verafschuwt sinds jaar en dag geweld tegen personen. Die afschuw wordt - voor zover wij kunnen nagaan - door iedereen in de milieubeweging gevoeld. Achterhuis' verband tussen utopische idealen en gewelddadig denken en handelen is veel te dun. Wij zien in de moord op Fortuyn geen aanleiding om radicale idealen en de daarbij behorende acties in de ban te doen of verdacht te maken. Nu wil ook Achterhuis dat niet, maar hij onderschat volgens ons wel het gevaar van zo'n proces van zelfonderzoek. Wat niet wil zeggen dat sommige actievormen, zoals de dierenbevrijdingsorganisaties, wel eens kritisch tegen het licht gehouden mogen worden en krachtig moeten worden veroordeeld".

"Openbaar vervoer is in dit land ronduit slecht, onveilig en vies" (Pim Fortuyn in *Autovisie*, april 2002)

Ook in andere tijdschriften waart de geest van Fortuyn. In de laatste aflevering van het blad **Openbaar Vervoer (3 juli 2002)** veegt 'onafhankelijk adviseur/publicist' Marc Maartens de vloer aan met het openbaar vervoerbeleid van Netelenbos. Nee, dan Fortuyn, de man die

'naar behoren en met flair' de klus klaarde van de introductie van de OV-studentenkaart in het begin van de jaren negentig. En de man die de verloederding van het openbaar vervoer onder Paars aan de kaak stelde en bezwaar maakte tegen de privatisering van de NS. *"De uitgesproken mening van Pim Fortuyn maakt ons nieuwsgierig naar de wijze waarop de Lijst Pim Fortuyn (LPF) omspringt met het gedachtegoed van de vermoorde leider,"* schrijft Maartens. Hij heeft er wel vertrouwen in. Volgens hem kan de komst van een regering, bestaande uit CDA-LPF-VVD heelzaam werken voor het openbaar vervoer. *"De dadendrang van een nieuw kabinet biedt kansen. Bijvoorbeeld om problemen op te lossen waar ze liggen, in de regio. Of om te ontsnappen aan de stropenigheid van dossiers als chipkaarten of light rail. Het beleid kan rationeler, minder dogmatisch worden. Openbaar vervoer is geen heilig doel meer, maar een mogelijk middel. Push is passé, pull past prima. Automobilisten willen meer asfalt en minder kosten. Ze laten zich niet in het openbaar vervoer duwen, hooguit lokken."* Je vraagt je af of de voorzitter van reizigersvereniging Rover, de Rotterdammer Rudy Schoonveld, die werd geïnterviewd in de voorlaatste aflevering van **Openbaar Vervoer (29 mei 2002)**, het optimisme van Maartens deelt. De vraag werd hem helaas niet gesteld. Dit nummer bevat tevens een artikel over de onveiligheid op stations en in treinen en over de pogingen hier iets aan te doen, zoals als de vernieuwing van station Amersfoort en de

uitbreiding van het aantal camera's.

De ambiguïteit van het hek *"Een hek kan de openbaarheid inperken, maar ook verhogen. In de naoorlogse wijken kan het een deel van de oplossing bieden. Arnold Reijndorp: Ik denk dat die hekken een verhoging van de openbaarheid betekenen"*

'Openbare ruimte: bedreigingen en kansen' luidt het thema van de laatste aflevering van **Stedebouw & Ruimtelijke Ordening (nummer 3, 2002)**, het blad van het Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting (NIROV). Meer specifiek gaat het over *"het spanningsveld tussen privatisering versus openbaarheid in een veranderende maatschappelijke context"*. Wat zijn de te verwachten invloeden van ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebruik en de betekenis van de openbare ruimte en hoe kan het beleid hierop inspelen? Aan de orde komen het toemend gevoel van onveiligheid, de opkomst van 'gated communities', de (mogelijke) gevolgen van de in Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening aangekondigde liberalisering van het perifere detailhandelsvestingsbeleid (de winkel in het weiland), de ruimtelijke condities voor gemengde woonwermilieus. Het blad doet verslag van een rondetafelgesprek over de opkomst van privaat beheerde woondomeinen. De kernvraag is of privatisering van woondomeinen leidt tot meer betrokkenheid bij en zeggenschap over de eigen woonomgeving

of juist tot vergaande ruimtelijke segregatie. De filosoof René Boomkens ziet zich gesteld voor de opgave hoe we de onvermijdelijke geconcentreerdheid of ruimtelijke begrenzingen van ons fysiek bestaan als stedelingen zo goed mogelijk af kunnen stemmen op de mondiale dynamiek van de netwerksamenleving. Hij pleit tegenover de dienstdoende scenario's (fundamentalisme, 'heel de buurt' en de hybride burger) voor een 'monadologische' visie op de stad: de stad opgevat als monade, als een in zichzelf besloten universum waarin de hele wereld weer-spiegeld wordt. Behalve aan Nederland besteedt **Stedebouw & Ruimtelijke Ordening** aandacht aan het openbare ruimtebeleid in Vlaanderen (Zelforganisatie en voorprogrammering van de publieke ruimte) en Groot-Brittannië (Berichten van de Urban Green Spaces Task Force).

Opruiming **Het juninummer van Vitale Stad** heeft als thema 'De Virtuele Stad'. It swings in Groningen, Amsterdam, Den Haag, Eindhoven en Deventer als digitale broedplaatsen. ICT-faciliteiten in de na de vuurwerkramp wederopgebouwde Enschedese woonwijk Roombeek (*"Dit is een wijk van kennissen, geen kenniswijk"*). In een van zijn laatste artikelen schrijft Ab Harrewijn, die 13 mei j.l. op 47-jarige leeftijd overleed, over een bijzonder 'dorpje' in de Utrechtse Vinex-wijk Leidsche Rijn: 't Groene Sticht, waar maatschappelijk zwakkeren samenwonen en -werken met mensen

die daar uit overtuiging voor gekozen hebben. Shell Cares is een project waarin Shell Nederland met Forum, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling, samenwerkt aan huiswerkprojecten voor allochtone leerlingen in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. In een dubbelinterview stellen Fadua Azzar (projectmedewerker Zorg en Welzijn bij Forum) en Mohamed Mallaoui (productgroepmanager Jeugd bij het Amsterdamse stadsdeel De Baarsjes) vast dat respect voor cultuurverschillen in de hulpverlening als excuus wordt gebruikt om niet te kijken wat er werkelijk met een cliënt aan de hand is. Hulpverleners laten zich volgens hen verleiden om mee te gaan in de slachtofferrol van allochtonen. Zij pleiten voor een roldoorbrekende, emanciperende aanpak. Het laatste nummer van **Pedagogiek**, wetenschappelijk forum voor opvoeding, onderwijs en vorming (**Nr.2, 2002**) heeft als thema 'Interactie in de multiculturele klas'. **O'25 (juli 2002)** portretteert Marokkaanse vaders en hun zonen in de Utrechtse wijk Kanaleneiland. Het juninummer van **Bouw** heeft als thema 'Corporaties en de markt'. Het laatste nummer van het **Tijdschrift voor Arbeid en Participatie (juni 2002)** is gewijd aan 'Participatie en (re)integratie vanuit kwalitatieve perspectief' met ondermeer artikelen over kwaliteitscriteria voor (re)integratie. 'Nieuwe noties rond actief burgerschap in Europa' en het activeren van werklozen in Groot-Brittannië.

<

Onderzoek SCP naar ontwikkeling van kwaliteit van de woonomgeving

Sociaal contact goed voor veiligheid

In buurten waar bewoners meer contact hebben met elkaar, lopen mensen minder risico het slachtoffer te worden van criminaliteit. Ook voelen ze zich veiliger. Etnische afkomst en sociale status van buurtbewoners zijn daarbij van minder belang, zo blijkt uit een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP). Weinig sociale cohesie en fysieke verloederen komen vooral voor in dicht bebouwde stadswijken.

Het rapport *Zekere banden: sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid* van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) geeft een overzicht van de ontwikkelingen in de afgelopen decennia op het gebied van sociale cohesie, veiligheid en fysieke kwaliteit van de woonomgeving. Het SCP onderzocht in Dordrecht, Asten, Hoorn, Heerenveen en Rijswijk de betrokkenheid van de bewoners bij hun leefomgeving en bij de samenleving als geheel. Zo werd mensen gevraagd of ze zich gelukkig voelen, hun buren helpen met verhuizen en vrijwilligerswerk doen.

Veranderingen

De sociale cohesie is de afgelopen jaren niet minder geworden, zo blijkt uit het onderzoek. Wel ontstonden andere vormen van betrokkenheid. Contacten tussen huisgenoten zijn sinds de jaren zeventig minder geworden, terwijl vrienden steeds belangrijker werden. Ook de reden om zich bij organisaties aan te sluiten is veranderd. Meer traditionele organisaties als vrouwenbonden,

kerken en politieke partijen hebben daardoor te kampen met tegenwind, terwijl organisaties die worden gesteund door een ruime schare donateurs niets te klagen hebben. Ook het lidmaatschap van politieke partijen nam de afgelopen decennia af en er gingen steeds minder mensen stemmen. Ze bleven echter wel op een andere manier actief, namelijk door deel te nemen aan demonstraties of actiegroepen.

Een ruime meerderheid van de bevolking voelt zich veilig, vooral in de eigen buurt

De bereidheid anderen te helpen is de afgelopen decennia niet minder geworden. Mensen onderschrijven nog steeds bepaalde solidariteitswaarden en stellen vertrouwen in de ander.

Veiligheid

Een ruime meerderheid van de Nederlandse bevolking voelde zich in 2001 veilig; toch gaf ook bijna eenderde aan zich 'wel eens' onveilig te voelen, en 5,5 procent voelt zich zelfs vaak onveilig. Deze percentages zijn de afgelopen jaren stabiel gebleven. Opvallende ontwikkeling is volgens de onderzoekers de daling van het percentage slachtoffers van (poging) tot inbraak van 9,6 procent in 1996 tot 5,5 procent in 2001. Sinds die tijd daalt ook het aantal auto-inbraken en/of beschadigingen. Niet afgenomen echter is het risico slachtoffer te worden van geweld (bedreiging of mishandeling). Van 0,8 procent in 1995 steeg dat percentage naar 1,1 procent in 1999 om zich daarna te stabiliseren. Hoewel mensen over het algemeen aangeven zich in de eigen buurt het veiligst te voelen, worden 80 procent van de vernielingen, 70 procent van de auto-inbraken en 40 procent van de geweldsdelicten in de eigen buurt gepleegd. Opvallen is ook dat de mate van criminaliteit sterk samenhangt met de problemen

die bewoners in hun buurt ervaren. Waar volgens bewoners sprake is van veel vermogensdelicten, signaleren zij ook vaker verkeersproblemen, verloederen en bedreiging.

Tussen wijken bestaan grote verschillen wat betreft sociale cohesie, veiligheid en leefbaarheid

Verschillen

Tussen de Nederlandse wijken bestaan duidelijke verschillen in sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid. Fysieke verloederen doet zich vooral voor in dicht bebouwde stadswijken, en in iets mindere mate in vroegnaarlogse wijken en hoogbouw/rijtjeshuiswijken uit de jaren zeventig. Ook factoren die een ongunstige invloed hebben op sociale cohesie en veiligheid komen het meest voor in de dicht bebouwde stads- en vroegnaarlogse wijken. Tussen buurten bestaan grote verschillen in beleving van (on)veiligheid en het risico slachtoffer te worden. Dat heeft te maken met gelegeheidsaspecten als gebrekkig onderhoud of de ligging in een uitgaanscentrum, maar ook met sociale kenmerken zoals de mate waarin bewoners onderling sociale contacten onderhouden, de kwaliteit van die contacten, hun gevoel voor medeverantwoordelijkheid in de buurt, de mate waarin ze zich er thuis voelen en aan hun buurt zijn gehecht. Belangrijke constatering in het onderzoek is dat als de voorwaarden voor sociale cohesie ongunstig zijn, dit een onveiligere omgeving tot gevolg heeft.

Sociale cohesie en veiligheid

Een sterke sociale cohesie tussen buurtgenoten verkleint de kans op vernielingen, inbraken en geweldsmisdrijven. Dit effect doet zich voor ongeacht sociaalstructurele kenmerken als het percentage economisch niet-actieven of allochtonen, het aantal verhuizingen of persoonskenmerken van

sociale cohesie, veiligheid en fysieke

Het risico slachtoffer te worden van criminaliteit is kleiner in buurten waar mensen goed met elkaar omgaan
Foto: Joop Reyngoud

bewoners. Naast sociale kenmerken lijkt ook de Gelegenheidsstructuur van belang. Mensen worden eerder slachtoffer van een misdrijf in buurten waarin bewoners aangeven ontvreden te zijn over het aanbod van voorzieningen voor de jeugd, en over de kwaliteit van wegen en verlichting. Daarnaast vergroot het aanbod aan winkelvoorzieningen en bereikbaarheid van openbaar vervoer de kans dat bewoners slachtoffer worden van een misdrijf.

Sociale infrastructuur
Maatschappelijke sectoren en activiteiten als kinderopvang, onderwijs, netwerken rond zorg, sport en amateurkunst zijn een onderdeel van de sociale infrastructuur van een wijk. Ze blijken in de eerste plaats belangrijk als milieus waarbinnen burgers actief zijn (participatiefunctie). Daarnaast fungeren ze als ontmoetingsplaats van mensen uit uiteenlopende sociale milieus (cohesiefunctie). Ook hebben ze een

belangrijke rol in het signaleren van problemen van personen, groepen of gezinnen, het bestrijden van achterstanden en het bevorderen van het maatschappelijk functioneren van mensen of groepen in een sociaal zwakke positie (signaleringsfunctie).

Sociale integratie

Uit het rapport blijkt dat er eigenlijk niet in algemene termen kan worden gesproken over 'de' integratie van 'de' etnische minderheden. Er zijn namelijk grote verschillen in culturele achtergrond, positie op de arbeidsmarkt, sociale afstand tot de autochtone samenleving, organisatiewijze en deelname aan sociale netwerken. Daarbij spelen verschillende factoren een rol, zoals de generatie alloctonen waarover het gaat, opleidingsniveau en arbeidsdeelname, de beheersing van de Nederlandse taal en het aandeel alloctonen in een woonwijk. Langdurig werklozen ten slotte, zijn minder vaak lid van verenigingen en minder maatschappelijk actief. Zij hebben relatief vaak te kampen met gevoelens van eenzaamheid en sociale uitsluiting. De sociale activeringsprojecten die voor deze groepen zijn gestart, lijken gunstige sociale en psychologische effecten te hebben, en de sociale cohesie te bevorderen.

Zekere banden: sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid. Joep de Hart (red), Cora Maas-de Waal, Frans Knol, Theo Roes, Sociaal Cultureel Planbureau, Den Haag, juni 2002

Te bestellen via:
www.scp.nl
ISBN 90-377-0076-4
34,50

Coby van Geffen <

Krachtenbundeling in strijd tegen armoede

Eind 2000 hebben de anti-armoedebeweging en haar bondgenoten hun krachten gebundeld in de *Alliantie voor sociale rechtvaardigheid*, ook wel aangeduid als de *Sociale Alliantie*. Op basis van deze krachtenbundeling is in 2001 een halfjaarlijks overleg gestart tussen het kabinet en de Sociale Alliantie.

De inzet van het overleg is om op basis van een gezamenlijke sociale agenda concrete werkafspraken te maken en wederzijds inspanningsverplichtingen aan te gaan. De Sociale Alliantie wil dit halfjaarlijkse overleg voortzetten met het nieuwe kabinet. In het overleg traden als kernpartners van het kabinet op de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Binnenlandse Zaken (BZK/Grote Steden- en Minderhedenbeleid). Ook de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) nemen deel aan het overleg.

Manifest

Onlangs heeft de Sociale Alliantie een manifest tegen armoede en sociale uitsluiting opgesteld met daarin een reeks actiepunten rond burgerschap, betaalde en onbetaalde arbeid, inkomen, gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting. Meer dan vijftig maatschappelijke organisaties hebben dit manifest ondertekend. Begin juli 2002 is het aangeboden aan de vaste commissie van Sociale Zaken van de Tweede Kamer. Een van de onderwerpen die in het manifest ter sprake komen, is inkomen. Armoede, wordt vaak gezegd, is meer dan een gebrek aan inkomen. Dat klopt, maar evenzeer is waar dat zonder leefbaar inkomen armoede niet kan worden opgelost. Vandaar dat het thema 'inkomen' centraal staat in de strijd

tegen armoede en sociale uitsluiting. In het rijke Nederland is veel armoede ontstaan omdat het sociaal minimum te laag is geworden. Zeker als mensen langer aangevoelen zijn op zo'n minimum ervaren ze grote problemen met rondkomen. Een rechtvaardig inkomensbeleid vraagt om een sociaal minimum dat mensen in staat stelt volwaardige burgers te zijn. In het overleg met het kabinet heeft de Sociale Alliantie daarom keer op keer aangedrongen op een algemene verhoging van het sociaal minimum. Tot nu toe heeft de landelijke overheid zo'n verhoging van de hand gewezen.

Inkomens op minimumniveau zijn al jaren te laag

Hoewel in het overleg met de overheden op veel punten afspraken konden worden gemaakt, is op het terrein van het inkomensbeleid een patstelling ontstaan. Voor de groepen en organisaties die zich aaneengesloten hebben in de Sociale Alliantie is de situatie glashelder: de inkomens op het minimum zijn al jaren te laag. Voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geldt een andere werkelijkheid: er is de laatste jaren al heel veel gedaan aan armoedebestrijding en de positie van de mensen met een minimuminkomen is verbeterd. Deze twee werkelijkheden drijven steeds verder uiteen. Er is een kloof ontstaan tussen de geleefde werkelijkheid van (groepen) mensen aan de ene kant en de papieren werkelijkheid van macrocijfers aan de andere kant.

Sociaal minimum

Om deze kloof te dichten heeft de Sociale Alliantie aan het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) gevraagd een onderzoek te doen naar de bestedingsmogelijkheden van huishoudens met een minimuminkomen. Een werkgroep van ervaringsdeskundigen uit de achterban van de Sociale Alliantie heeft aangegeven wat een huishouden met een minimuminkomen minimaal zou moeten kunnen doen. Uit de

berekeningen van het Nibud blijkt dat het sociaal minimum niet toereikend is om deze minimale uitgaven te doen. Dat geldt voor alle typen huishoudens waarvoor het Nibud een voorbeeldbegroting heeft opgesteld. Bij veel uitgavenposten waren de ervaringsdeskundigen van mening dat het Nibud te lage normen hanteert. Maar zelfs als men op dit te minimale niveau gaat zitten, laat het onderzoek zien dat huishoudens die aangevoelen zijn op het sociaal minimum maandelijks geld tekort komen. En dan mag er verder niets mis gaan, moeten huishoudens goed kunnen plannen en op tijd geld reserveren. Vooral in huishoudens met kinderen loopt dit tekort op tot enkele honderden euro's per maand. Dat is een onmogelijke situatie die in een rijk land niet voor zou mogen komen. Het is bewonderenswaardig hoeveel mensen met een minimuminkomen er in slagen hun huishouden draaiend te houden. Dat kost ontzettend veel pijn en moeite en gaat ten koste van veel ontplooiingsmogelijkheden waar mensen recht op hebben in onze samenleving. Ook mensen met een minimuminkomen willen volwaardig burger zijn en actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. Dat kan alleen als ze niet permanent in onzekerheid verkeren over hun materiële bestaansvoorwaarden. Daarom blijft de Sociale Alliantie bij overheden en politieke partijen aandringen op een fikse verhoging van het sociaal minimum. Het Nibud-onderzoek naar de bestedingsmogelijkheden van huishoudens met een minimuminkomen toont nogmaals aan hoezeer zo'n verhoging nodig is.

Het manifest tegen armoede en sociale uitsluiting en het Nibud-onderzoek kunnen worden opgevraagd bij het secretariaat van de Sociale Alliantie (Sjakuus, Plompvorengracht 19, 3512 CB Utrecht, tel 030 2314819). Zie zijn ook digitaal beschikbaar via www.socialealliantie.nl of www.sjakuus.nl

Raf Janssen is directeur van Sjakuus <

Stemmen op wielen

Hoogteverschillen, te smalle deuren, het ontbreken van een lift, invalideoprit of –parkeerplaatsen, obstakels bij de ingang en te hoog geplaatste stemapparatuur; mensen die gebruik maken van een rolstoel moeten soms heel wat hindernissen overwinnen om in een openbaar of ander gebouw te kunnen stemmen. Het Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort onderzocht de bereikbaarheid en toegankelijkheid van stembureaus tijdens verkiezingen van 6 mei 2002.

Kwaliteitspanel

AMERSFOORT

De bevindingen van het Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort zijn vastgelegd in het rapport 'Stemmen op Wielen, de toegankelijkheid van stembureaus in Amersfoort'. Het rapport werd op 8 juli aangeboden aan de burgemeester van Amersfoort mevrouw Van Vliet.

Niet alleen rolstoelgebruikers, ook mensen die gebruik maken van hulpmiddelen als een rollator of een scootmobiel, of mensen met kinderwagens, moeten ongehinderd kunnen stemmen. De beste manier om dat te bewerkstelligen is het wegnemen van iedere denkbare obstructie.

Het Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort onderzocht op 6 mei 59 stembureaus in de gemeente Amersfoort. In de toets is gekeken naar zaken als de nabijheid van openbaar vervoer, aanwezigheid van invalideopritten, parkeergelegenheid, de looproute naar de ingang, hoogteverschillen, ingang en bewegwijzering, aanwezigheid van liften, zitplaatsen, toiletten en de bruikbaarheid van de nooduitgang. Conclusie: aan sommige stembureaus valt weinig te verbeteren: zestien werden er als uitstekend beoordeeld. Bij anderen zijn zeer uiteenlopende zaken voor verbetering vatbaar: van het verbeteren van de stemapparaten en de route-

aanwijzingen in het gebouw tot het beter instrueren van de leden van het stembureau.

Aanbevelingen

Gemeenten zouden moeten aangeven welke stembureaus geschikt zijn voor kiezers met een rolstoel en van tevoren bedenken hoe mensen met andere rollende hulpmiddelen, zoals rollators en scootmobielen, moeten stemmen. De maatstaven bij het beoordelen of een gebouw geschikt is als stembureau moeten 'scherp' zijn. De zwakste schakel, een kleine hindernis van welke aard dan ook, –deurbreedte, hoogteverschil en dergelijke– zorgt namelijk voor een onoverkomelijk obstakel en maakt een ruimte totaal ongeschikt als stembureau. Ook matten en losse roosters zijn een grote hindernis voor rolstoelgebruikers. Maar ook mensen die slecht ter been zijn kunnen bijvoorbeeld met hun stok in een rooster blijven steken.

Bij de ingang van stembureaus zouden alle permanente en/of tijdelijke obstakels weg moeten worden gehaald; de gemeente kan de bestrating rond het stembureau inspecteren en zonodig in orde maken; invalideopritten aanbrengen op plekken waar deze

ontbreken, en algemene invalideparkeerplaatsen realiseren bij locaties die ook in het dagelijks gebruik als openbaar gebouw functioneren. Op de dag van de verkiezingen zou bovendien moeten worden gezorgd voor gratis (tijdelijke) parkeerplaatsen bij de ingang.

Bij veel stembureaus ontbreekt een goede bewegwijzering, terwijl soms een hele route door een gebouw moet worden afgelegd. In het gebouw moeten ook voldoende stoelen zijn zodat mensen tijdens het wachten even kunnen rusten. Nog beter is te kijken hoe de wachttijden kunnen worden bekort. Het panel adviseert ook de stemapparaten op een eigen onderstel te zetten, zodat een variabele hoogte ontstaat en mensen met hun rolstoel onder het apparaat kunnen komen. Tot slot zouden leden van het stembureau beter moeten worden geïnformeerd en geïnstrueerd. De toetsende leden van het panel kwamen veel behulpzame stembureauleden tegen. Maar hoe goed en vriendelijk bedoeld het aanbod je stem te laten uitbrengen via een lid van het stembureau ook is, beter is het die hulpvaardigheid en ondersteuning zo in te zetten dat iedereen zelfstandig, zonder hulp van derden, zijn stem kan uitbrengen.

Museum Kwaliteitstoets

Rapportages van het Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort zijn verkrijgbaar via het Landelijke Centrum Opbouwwerk (LCO) in Den Haag
Telefoon: 070-3804431
e-mail: info@opbouwwerk.nl
Meer informatie:
Leen Karsdorp, projectleider Stedelijk Kwaliteitspanel Amersfoort,
telefoon: 078-6178443,
Mobiel: 06-44052413

“Haalt de elektrische rolstoel Giant 40 de steile hellingbaan van de Kunsthal? Kan een museummedewerker met raad en daad bijstaan als je er zelf letterlijk of figuurlijk niet meer uitkomt? Kun je met een gerust hart je tas en jas bij de ingang van het museum achterlaten?” Op deze en andere vragen zochten leden van het Kwaliteitspanel Rotterdam een antwoord. Daarvoor bezochten zij als ‘mystery-guest’ grote en kleine Rotterdamse musea.

De bevindingen van het Stedelijk Kwaliteitspanel Rotterdam zijn vastgelegd in het rapport ‘Rotterdam Bekijkt’. De Grote Museum Kwaliteitstoets van Rotterdam’ Wethouder Stefan Hulman en adjunct-directeur van de Museumvereniging Anita van Mil namen op 12 juli op het Stadhuis in Rotterdam het eerste exemplaar in ontvangst.

De panelleden bezochten in de periode januari tot juni 2002 incognito 27 Rotterdamse musea. In het rapport worden alle musea op een rijtje gezet. Daardoor kan het verslag ook worden opgevat als een uitnodiging aan alle Rotterdammers en toeristen om kennis te maken met de rijke collecties van de Maasstad: ‘Bekijkt’. Behalve dat de openingstijden en entreeprijzen in kaart zijn gebracht, is ook de kwaliteit getoetst van voorzieningen op het terrein van toegankelijkheid, kluisjes, garderobe, zitgelegenheid en dergelijke. Verder is een oordeel gegeven over de klantvriendelijkheid van het personeel. Naast de conclusie dat er veel valt te zien en te genieten, maakt de test duidelijk dat de

Rotterdamse musea hun dienstverlening nog op verschillende punten kunnen verbeteren. Op basis van de museumtest sluit het rapport af met ‘Tien aanbevelingen voor een klantgericht museum’.

Aanbevelingen

Opvallend is dat in de weekends, op de dagen dat de meeste bezoekers kunnen worden verwacht, een groot deel van de professionele musea korter geopend is dan doordeweeks.

De potpourri van openingstijden overziend, zou uit een oogpunt van service aan de bezoekers een standaardisering van de openingstijden voor de hand liggen.

Het panel heeft de indruk dat de invoering van de euro ook bij de Rotterdamse musea ertoe heeft geleid dat de toegangsprijzen massaal naar boven zijn afgerond.

Bij musea wordt de bezoeker bij binnenkomst vooral geïnformeerd over de tijdelijke tentoonstellingen. Het panel vindt dat men bij de entree ook standaard wordt gewezen op de topstukken uit de ‘vaste-collectie’: ‘Want wie, behalve de kenners, weet nou dat het wereldberoemde schilderij *De Toren van Babel* in het Museum Boijmans van Beuningen hangt? En in welke ruimte die te bezichtigen is?’ In het verlengde hiervan zou het ook fair zijn de klant bij binnenkomst op de tijdelijke afwezigheid van (top)stukken te wijzen.

De bewaakte garderobe in het Museum Boijmans Van Beuningen is een uitzondering onder de professionele musea. Merkwaardig is dat de meeste musea zich wel zorgen lijken te maken over hun eigen spullen, maar niet over de eigendommen van de klant. Garderobes zijn zelden bewaakt en veelal buiten het zicht van het museum personeel. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de Kunsthal, het Maritiem Museum, het Natuurmuseum, het NAI, het NFI, het Schielandshuis (dat als alternatief 16 ruime ‘Safe-O-Mate’ kluisen heeft opgesteld) en het Wereldmuseum. In het gunstigste geval hangt er een bordje om de

klant er op te wijzen dat de directie van het museum geen aansprakelijkheid aanvaardt voor diefstal uit de garderobe. In de praktijk bieden afsluitbare kluisjes in de musea de alternatieve bergplek voor jassen: *"Dat is dan soms wel even proppen."*

Het merendeel van de Rotterdamse musea is redelijk voldoende tot goed toegankelijk voor rolstoelers. Toch moeten rolstoelers en mensen die slecht ter been zijn nogal eens wat toeren uithalen om binnen te komen. Zo springen de aparte invalideingang van het Schielandshuis en het NFI niet direct in het oog. Doordat bij de hoofdingang elke informatie op dit punt ontbreekt, kan het gebeuren dat de klant voor de trappen staande denkt dat hij niet naar binnen kan. Een baliemedewerkster bij het

Schielandshuis: *"Van uit deze plek kan ik, als de voordeur openstaat tenminste, zien of iemand staat te zwaaien voor het bordes. Als we dat zien, dan kunnen we helpen."*

Vaker dan nodig wordt de bezoeker in de grote musea aan zijn lot overgelaten welke routes waar naar toe leiden, zoals in het Museum Boijmans Van Beuningen of de Kunsthal. En wat bijvoorbeeld te denken van bordjes in de vitrine bij de Oceanië-tentoonstelling van het Wereldmuseum met cryptische beschrijvingen als 'malanggan-fries' of 'P38974'?

Het panel is van mening dat bij een stad met de allure van Rotterdam het passend zou zijn om in bijvoorbeeld de historische musea ook tekst en uitleg in het Engels te geven.

Tot slot is het panel erg te spreken over de klantvriendelijkheid van het personeel. Desgevraagd geven vrijwilligers en betaalde krachten in de musea zo goed mogelijk antwoord op vragen en verzoeken.

Het rapport van het Stedelijke Kwaliteitspanel is verkrijgbaar bij:

Het Landelijk Centrum Opbouwwerk, telefoon: 070 - 380.4431

Meer informatie: Gerard Nijssen, projectleider Stedelijk Kwaliteitspanel Rotterdam,

mobiel: 06-25425648 <

Kwaliteits panels

Bewoners Afrikaanderwijk

Panel reikt prijzen uit in Rotterdam

Enigszins vertraagd door de langdurige periode van collegevorming in Rotterdam dit voorjaar, kwam het er dan toch van. Op 26 juni werd het Panel Toetsing Buurt-, Wijk- en Dorpskranten gastvrij ontvangen op het stadhuis aan de Coolingsingel om de jaarlijkse prijzen uit te reiken aan de gelukkige winnaars. Als gastheer fungeerde, namens het kersverse college van B & W, wethouder Sjaak van der Tak. Met zichtbaar genoeg leidde hij de ceremonie van de prijsuitreiking in met een toespraak die klonk als een klok:

"Namens het gemeentebestuur van Rotterdam heet ik u van harte welkom op deze bijzondere bijeenkomst. Vandaag wordt voor de tweede keer aan een wijkkrant de Dr Gradus Hendrikstrofee uitgereikt. Deze prijs is beschikbaar gesteld door het LCO. En dit jaar is Rotterdam in de prijzen gevallen. Daarom heet ik in het bijzonder de redactie van de BOA-krant en de heer Hendriks welkom.

De BOA-krant staat vandaag in de schijnwerpers. Deze Rotterdamse krant die gemaakt wordt door de Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk krijgt vandaag een welverdiende landelijke prijs. Dat is een uiting van waardering voor de bijdrage die de BOA-krant levert aan het samenleven in Rotterdam en in het bijzonder in de Afrikaanderwijk. De Bewoners Organisatie vormt met de krant een belangrijke spil in de Afrikaanderwijk. Aan de ene kant is de krant een bron van informatie. Aan de andere kant probeert de redactie de bewoners zoveel mogelijk te betrekken bij hun wijk. En dat lukt prima.

De BOA-krant is van begin tot einde een product van de wijkbewoners zelf. Het team dat betrokken is bij de krant is in de afgelopen jaren nogal uitgebreid. Vijf enthousiaste wijkbewoners vormen de redactie. Zij zoeken en schrijven nieuws vanuit hun eigen contacten in de wijk. Onderwerpen die heel

herkenbaar zijn voor de bewoners. Nieuws dat zich op de hoek van de straten afspeelt. Twee mensen uit de wijk volgen op dit moment een cursus lay-out en verzorgen sinds kort een deel van de opmaak. Eén bewoner heeft zelfs zijn eigen column, 't *Vogeltje*. Deze column gaat over actuele onderwerpen. Eén van de titels, 't *Voetbalvogeltje*, wil ik u niet onthouden, gezien de voetbalcoorts van dit moment. Een vast groep bezorgers verspreiden de BOA-krant huis aan huis onder 3.300 huishoudens in de wijk. Ook is de krant maandelijks te vinden op de leestafel in de bibliotheek, in buurthuizen, op scholen, in het gezondheidscentrum en in de moskee. Zelfs deelraadsleden van de deelgemeente Feijenoord en gemeentelijke diensten ontvangen maandelijks het nieuws uit de Afrikaanderwijk.

Al 21 jaar brengt de krant het lokale nieuws. Inmiddels met een oplage van 3.700. Het blad kent een grote diversiteit aan onderwerpen en bestaat uit een aantal vaste rubrieken. De redactie besteedt veel aandacht aan de aanpak van knelpunten in de wijk. Zo worden elke maand drie bewoners om hun mening gevraagd over actuele onderwerpen. Denkt u bijvoorbeeld eens aan de veiligheid en de verkiezingen. Ook wordt elke maand een actieve bewoner in het zonnetje gezet die zich op bijzondere

'apetrots' op hun trofee!

Panel
Toetsing

• Buurt-
• Wijk- en
• Dorpskranten

wijze heeft ingezet. Gezien de verschijningsfrequentie vermoed ik dat de Afrikaanderwijk inmiddels over heel wat actieve bewoners beschikt. Een andere vaste rubriek is de aandacht voor hulpverleningsvraagstukken. Zo wordt voorlichting gegeven over allerlei regelingen in de zorg of in het onderwijs. Belangrijke onderwerpen worden zelfs vertaald in het Turks en in het Arabisch. Ik denk dat we met recht mogen zeggen dat de BOA-krant een platform is waar bewoners samenkomen en dat hen aan elkaar bindt.

Het gemeentebestuur hecht veel belang aan initiatieven die bijdragen aan de sociale cohesie in wijken. Rotterdam is een stad met vele gezichten: een evenementenstad, een jongerenstad en een veelkleurige stad. Het nieuwe college wil de nadruk leggen op gedeelde waarden en normen, en respect voor elkaar. We willen de mensen betrekken bij beleid. Bewoners moeten zich veilig en thuis voelen in hun eigen wijk. Een belangrijke voorwaarde voor de sociale cohesie in de stad is dat mensen elkaar kennen. Dat ze weten wat er speelt in de wijk en op de hoek van de straat. De BOA-krant levert in dit opzicht een goede bijdrage aan de sociale cohesie in de Afrikaanderwijk. En heeft daarmee de maatschappelijke relevantie bewezen.

(...) De BOA-krant krijgt de prijs omdat het

een levendige krant is in een grote multiculturele wijk, waar veel informatie in staat over allerlei organisaties die in de wijk samenwerken. De krant biedt naast informatie ook veel meningsvorming van de bewoners."

Vormgeving

Als eerste werd de Waarderingsprijs voor Vormgeving & Presentatie uitgereikt, bestaande uit een cheque van 2.500,-. Christine Wevers, Panellid en communicatiedeskundige bij Stimio Communicatieprojecten BV die deze prijs beschikbaar heeft gesteld, nam het woord: "Voordat ik tot de prijsuitreiking overga wil ik graag kort toelichten waarom ons bureau deze prijs beschikbaar stelt. Sinds het begin van de jaren tachtig helpen wij maatschappelijke organisaties bij hun in- en externe communicatie. In die tijd hebben wij gemerkt dat het, ondanks het beperkte budget dat de meeste instellingen hebben, toch heel goed mogelijk is om een goed product neer te zetten. Via de waarderingsprijs voor vormgeving en presentatie willen wij maatschappelijke organisaties stimuleren om hun communicatiebeleid goed op te zetten." De prijswinnaar was De Eilander uit Amsterdam. Christine Wevers: "De jury heeft unaniem gekozen voor de krant die volgens haar vooral opvalt door het prachtige foto-

werk van Bruno van Moerkerken en Henny Kloostera. De krant valt ook op door de gevarieerde samenstelling en de goede kwaliteit van de opmaak in het algemeen."

Veiligheid

Daarna werd de Waarderingsprijs voor Integrale Veiligheid, bestaande uit een cheque van 2.500,- uitgereikt. Drs. Ferdinand Soeteman, Panellid en werkzaam bij het Verbond van Verzekeraars beklom daartoe het spreekgestoelte: "Het is nu de tweede keer dat het Verbond deze prijs uitreikt. Eén en ander is voortgekomen uit de gezamenlijke betrokkenheid van het Verbond en het LCO bij de invulling van het Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) van het ministerie van BZK. Dit IVP, dat ook in de komende kabinetperiode een vervolg krijgt, is het deltaplan om Nederland veiliger te maken. Het IVP betreft afspraken op landelijk niveau en is wat dat betreft een redelijk abstract raamwerk. Het is echter algemeen bekend dat beleid juist op lokaal niveau het meeste effect sorteert. En hoewel het Verbond van Verzekeraars een landelijk opererende organisatie is, proberen we dan ook nadrukkelijk concrete regionale en lokale initiatieven te ondersteunen. Wat wij hier met zijn allen al weten is onlangs door een onderzoek van het SCP wederom bevestigd. In wijken met een sociaal sterke

samenhang zijn gevoelens van onveiligheid minder en is de kans om slachtoffer te worden van criminaliteit daadwerkelijk kleiner. Het is dus zaak, naast fysieke beveili-

ging, zoals straatverlichting en hang- en sluitwerk, ook zeer nadrukkelijk stil te staan bij de sociale kwaliteit van de woonomgeving.

Wijkkranten leveren een belangrijke bijdrage aan die sociale samenhang. Bewoners worden actief betrokken over bij wat er in de wijk gebeurt. Om deze reden stelt het Verbond de waardingsprijs voor integrale veiligheid graag beschikbaar. Onder de genomineerden ook de winnaar van vorig jaar, wijkkrant Het Verre Westen uit Rotterdam. De Waarderingsprijs voor Integrale Veiligheid gaat dit jaar naar wijkkrant De Donken uit Apeldoorn."

Dr. Gradus Hendrikstroeve

Toen werd het tijd voor de uitreiking van de Waarderingsprijs voor Maatschappelijke Relevantie, bestaande uit een cheque van 2.500,- en de Dr Gradus Hendrikstroeve voor Maatschappelijk Excellent Presteren. Deze prijs werd uitgereikt door de naamgever himself: Dr Gradus Hendriks. Gradus Hendriks had als topambtenaar op (de voorlopers van) het ministerie van VWS ook zo z'n contacten in Rotterdam. Hij haalde

herinneringen op aan Drs. Jan van der Ploeg, directeur van de eerste Sociale Academie in Nederland waar het opbouwwerk in buurt en wijk werd gedoceerd: "Later zou van der Ploeg hier wethouder worden van Volkshuisvesting en richtte hij zich ook op de verbetering van achtergebleven stadswijken. Het rijk had toen een subsidieregeling voor het zogenaamde gespecialiseerde gezins- en wijkwerk. Die regeling werd door de gemeente ook benut om bescheiden aandacht te besteden aan, naast dienstverlening aan de gezinnen, verbetering van de woningen en de woonomgeving. De genoemde wethouder heeft eens gesteld, dat de huidige grootscheepse stadsvernieuwing eigenlijk met dat opbouwwerk is begonnen." Kortom, Rotterdam heeft een geschiedenis op het gebied van de samenlevingsopbouw. Hendriks: "Het Panel heeft na lang beraad besloten om de prijs toe te kennen aan de wijkkrant van Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk te Rotterdam, de BOA-krant."

<

Congres Welzijn in de brede school

Het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) organiseert op 7 oktober 2002 in Amersfoort het congres *Welzijn in de brede school*. Het congres wil het belang onderstrepen van de educatieve activiteiten die welzijnsorganisaties nu al uitvoeren in samenwerking met scholen (primair en voortgezet onderwijs).

Welzijn is een belangrijke partner in de brede-schoolontwikkeling. De verwachtingen over de rol van welzijn zijn veelomvattend: bijdragen aan de ontwikkelingskansen van de jeugd, aan de sociale cohesie in school en buurt, coördinerend tussen binnen- en buitenschoolse aangelegenheden.

Daar komt veel beleid en organisatie bij. Maar wat gebeurt er nu feitelijk aan activiteiten met kinderen en jongeren zelf, in brede-schoolverband? Welke kwaliteiten zijn daarin te onderkennen – gerealiseerd of latent? Het Expertisecentrum Brede School van het NIZW maakte een inventarisatie van gegevens van ruim honderd welzijnsorganisaties, gaf een eerste inhoudelijke analyse van de inhoudelijke kwaliteit van dit aanbod, en wat er nodig is dit te verwerken

Deelnemers en inhoud

Het congres is bedoeld voor professionals en management van welzijnsorganisaties: voor scholen die met welzijnsorganisaties samenwerken, voor lokale, regionale en landelijke beleidsmakers op brede-schoolgebied, voor opleiders en ondersteuners die zich met deze praktijk willen (gaan) bezighouden.

In een plenaire ochtendsessie worden de uitkomsten van het NIZW-onderzoek

besproken vanuit diverse perspectieven, de ontwikkelingen in de brede-schoolpraktijk, in de welzijnssector zelf, in de opleidingen, regionale en lokale ondersteuningsorganisaties. In de middag buigen de deelnemers zich over praktijkcases, waarbij ze hun eigen praktijk met die van anderen vergelijken. Dit kan zowel in 'gemengde' groepen (vanuit diverse werkvelden en beleidslagen), als in gesprekken tussen deelnemers met dezelfde discipline of functie.

Informatie en aanmelden

Meer informatie bij het NIZW Cursus- en congresbureau: telefoon 030 – 230 63 98, fax 030 – 230 64 51, e-mail congres@nizw.nl; aanmelden kan online op www.nizw.nl/congres, kosten 135,- inclusief congresmap, lunch, koffie, thee en informele afsluiting.

<

Stedenland

Mit Stad en Land biedt M&S Samenlevingsopbouw een abonnee waarop de leden gezamenlijk wordt over samenlevingsopbouwactiviteiten en met name de zorg voor een plantsoen (Opzomer Mee). Aanmeldingen voor deze activiteiten worden gedaan via het internetadres www.samenlevingsopbouw.nl. Samenlevingsopbouw wordt gevestigd aan de Kerkstraat 51, 2512 EK Den Haag, of te bereiken op de fax: 070-382 9927.

Den Haag

Supermarkten weg uit onveilige wijken. Supermarkten in oude wijken en binnensteden dreigen gedeeltelijk of helemaal hun deuren te sluiten als er niets verandert aan de toenemende criminaliteit en de slechte bereikbaarheid. Die waarschuwing gaf K. van den Doel, voorzitter van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL), tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van de organisatie in Scheveningen, aldus het **Nederlands Dagblad van 5 juni 2002**. Dit is geen holle kreet. De eerste tekenen zijn er namelijk al, aldus Van Den Doel. Volgens de voorzitter gaat het vooral om supermarkten in grote steden en oudere wijken. Hij verwacht dat sluiting van deze supermarkten leidt tot een 'verdere verloederding en verpaupering van deze buurten en wijken'. Het CBL wijst erop dat personeel in die wijken bijvoorbeeld na sluitingstijd niet veilig kan vertrekken. Onlangs werd bekend dat een vestiging van Digros in Dordrecht daarom 's avonds is gesloten. Het CBL maakt zich al langer druk over het toenemend aantal overvallen en winkeldiefstallen. Vorig jaar werd voor 180 miljoen euro uit de schappen gestolen tegenover 159 miljoen euro een jaar eerder. Een oplossing voor het veiligheidsvraagstuk ziet Van Den Doel in de inzet van meer agenten. Hij wijst op de introductie van de euro van begin dit jaar. Door de extra beveiliging door politie nam het aantal overvallen in die periode af. 'Dat bevestigt de effectiviteit van directe maatregelen als meer blauw op straat.'

Groningen

Alcoholisten in de groenvoorziening. Alcoholisten in Groningen gaan vanaf volgende maand in de groenvoorziening werken. De gemeente vangt twee vliegen in één klap met het experiment: goedkope arbeidskrachten in de plantsoenen en zware alcoholisten van de straat, aldus de **Metro van 21 juni 2002**. René Paas, CDA-wethouder Volksgezondheid en Zorg in Groningen: 'We hebben in onze binnenstad veel alcoholverslaafden die het onderling

heel gezellig hebben maar in toenemende mate overlast geven. Dus nu gaan we de tien à twintig alcoholisten die zich klem zuipen op straat en dus de meeste overlast veroorzaken, een zinnige dagbesteding geven. Ze zullen als eerste een bestaande kas afbreken en daarna met planten en potten werken.' De fles hoeven ze niet te laten staan: 'Nee, omdat ik me heb laten uitleggen dat als je deze groep het nuttigen van alcohol verbiedt, het gegarandeerd mislukt. Deze categorie heeft enige alcohol nodig om te functioneren.' Dwang is niet aan de orde: 'Ik zou er niet op tegen zijn, maar dwang kan in Nederland bijna niet. Dan moet iemand een misdrijf hebben begaan. De verslaafden gaan dit puur op vrijwillige basis doen tegen een buitengewoon lage vergoeding. U en ik zouden het er niet voor doen. Het is de kunst ze te verleiden. We hebben iemand die er met de fiets op af zal gaan en de mensen zal duidelijk maken dat er iets te halen valt. Dat het leuk is bij ons. Er valt ook iets te winnen. Ze krijgen een daginvulling die houvast kan bieden en enig zelfrespect, want aan het einde van de dag hebben ze toch iets voor elkaar gekregen.'

Rotterdam

Kritiek op nieuwe Opzomerkoers. De VVD-fractie heeft kritiek op de nieuwe koers van Opzomer Mee. Deze stedelijke organisatie zou het Rotterdamse Opzomereren willen omvormen tot 'een afdeling feesten en partijen'. Raadslid Henny van Houts wil meer oog voor de oorspronkelijke doelstelling: wijk- en buurtbeheer door bewoners zelf in samenwerking met gemeentediensten, aldus het **Rotterdams Dagblad van 1 juli 2002**. Volgens Van Houts dreigt de organisatie achter het Opzomereren te vergeten waar het allemaal om begonnen is. De nadruk hoort ruim tien jaar na de start nog steeds te liggen op het schoonhouden en mooi maken van de straten, zegt ze. Het initiatief daartoe hoort ook nog steeds te liggen bij de bewoners. Het VVD-raadslid constateert dat de organisatie inmiddels veel andere

prioriteiten lijkt te hebben. Het accent ligt volgens Van Houts nu te veel op het organiseren van ontmoetingen tussen bewoners. De politica: 'Het programma van het jaar 2002 wordt gedomineerd door buurtfeesten, stedelijk georganiseerde manifestaties en de traditionele kerstbomenactie.' Het VVD-raadslid ziet liever terugkeer naar de kleinschaligheid dan zulke grootse campagnes. Dat betekent dan gewoon weer de straat beheren, bloembakken plaatsen en 'elkaar aanspreken op het schoonhouden van de straat', vindt Van Houts. Tijdens het Opzomercongres vorig jaar besloten initiatiefnemers en gangmakers dat een koerswijziging nodig was. In plaats van plantenbakken en bezems zouden de straatbewoners centraal moeten staan. Ook zouden jongeren en allochtonen meer bij de activiteiten moeten worden betrokken.

Fiscus kan helpen bij herstel wijk

Achterstandswijken kunnen weer normale buurten worden met behulp van de fiscus. Door verpauperde stadswijken aan te wijzen als belastingvrije zone zullen gemeenten, corporaties en projectontwikkelaars sneller geneigd zijn in deze buurten te investeren, aldus het **Algemeen Dagblad van 26 juni 2002**. Ook huurders en particuliere huiseigenaren worden vrijgesteld van onroerende zaakbelasting. Het geld hiervoor moeten betere wijken opbrengen, door bijvoorbeeld meer ozb te gaan betalen. Dat stellen Stichting Experimentele Volkshuisvesting (SEV), woningbouwcorporaties en enkele projectontwikkelaars in het rapport 'Impulsen voor achterstandswijken' dat zij vandaag aanbieden aan minister Van Boxtel (Grootstedenbeleid) en de staatssecretarissen Remkes (Volkshuisvesting) en Bos (Financiën). Die hebben al aangegeven positief tegenover het belastingvoordeel te staan. Zij laten binnenkort de haalbaarheid van het plan onderzoeken, aldus Remkes' woordvoerder. In het rapport doet de SEV het voorstel om naar Engels voorbeeld 'echte achterstandswijken' zoals

Oud-Krispijn in Dordrecht en het Haagse Transvaal voor 10 tot 12 jaar tot 'fiscale zone' te bestempelen. In zo'n gebied worden investeerders die verpauperde huizen aankopen, opknappen en weer verkopen, vrijgesteld van ozb en overdrachtsbelasting. Deze laatste belasting moet worden betaald bij de verkoop van een woning. Verder geldt in dit gebied niet het btw-tarief van 19 procent, maar het lage tarief van 6 procent voor bijvoorbeeld het inhuren van loodgieters en timmerlieden en de aanschaf van bouwmaterialen. Volgens de SEV zullen met name projectontwikkelaars door deze maatregel eerder geneigd zijn deel te nemen aan grootscheepse opknapbeurten voor verpauperde buurten. De fiscale maatregelen brengen de vaak forse tekorten danig terug, zo blijkt uit onderzoek van Akro Consult, KPMG Accountants en KPMG Meyburg.

In opdracht van SEV berekenden zij de financiële effecten van de belastingvrijstelling in vier achterstandswijken in Utrecht, Dordrecht, Den Haag en Rotterdam. Voor de Utrechtse achterstandswijk Ondiep zou het tekort van 44 miljoen euro bijvoorbeeld kunnen worden teruggebracht tot 15 miljoen euro. De verminderde belastingopbrengsten kunnen gemeenten compenseren door tarieven elders te verhogen. Betere buurten betalen zo voor hun verpauperde burens. Op langere termijn zal de maatregel tot hogere belastingopbrengsten leiden, omdat de waarde van de gerenoveerde huizen stijgt, aldus het rapport. Alleen wijken met veel criminaliteit en overlast komen in aanmerking. Het moet gaan om een beperkte periode. Ook dient er een sociaal programma te zijn dat zich richt op de aanpak van onderwijsachterstanden, slechte gezondheid en schulden.

Vlissingen

Buurt is gesteld geraakt op asielzoekers. Nog maar twee jaar geleden kwamen omwonenden van vijf flats aan de Meindert Hobbemalaan in Vlissingen in het geweer tegen de komst van honderd asielzoekers. Nu wil de buurt de buitenlanders voor geen goud meer kwijt, aldus het **Algemeen Dagblad van 8 april 2002**. De door prostitutie en drugsoverlast geplaagd

de wijk ontplofte bijna toen een brief van de gemeente de komst van flink wat asielzoekers aankondigde. Buurtbewoner J. Lijnse herinnert zich de geladen vergaderingen waar menigeen zijn vooroordelen jegens asielzoekers de vrije loopt liet. 'De mensen voelden zich in de steek gelaten en riepen tijdens vergaderingen de meest kwetsende dingen. De asielzoekers kwamen toch en tegen menigeen verwachting in keerde de rust in de buurt terug. Sinds anderhalf jaar is de Meindert Hobbemalaan zienderogen opgeknappt. Van overlast is geen sprake. Sterker, de omwonenden zijn zo tevreden over hun nieuwe burens dat ze bij de gemeente pleiten voor een langer verblijf. Het contract met de gemeente en het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) loopt op 15 oktober van dit jaar af. Daarna zouden de flats worden gesloopt en plaats maken voor koopwoningen. De betrokken projectontwikkelaar heeft al laten weten dat de sloop op zijn vroegst volgend jaar april kan beginnen. De buurtbewoners zijn bang dat de wijk na een halfjaar leegstand opnieuw verpaupert. Lijnse, die in de begeleidingsgroep asielzoekers zit en aanspreekpunt is in de buurt, is aangenaam verrast door de ommezwaai. 'Ook al verliezen de omwonenden het eigenbelang niet uit het oog, ze zijn toch anders tegen asielzoekers gaan aankijken. In anderhalf jaar is er niet één incident geweest. Er is respect over en weer. Dat is mede te danken aan de duidelijke gedragsregels die het COA heeft opgesteld, en aan de permanente aanwezigheid van een huismeester. Buurtbewoners die voor de komst van de asielzoekers de grootste mond hadden, hoor je nu niet meer.' COA-medewerker C. de Jonge houdt elke ochtend spreekuur op nummer 8 van de Meindert Hobbemalaan. Hij had zijn bedenkingen toen de eerste asielzoekers zich vestigden. 'Het is vrij uniek om zo'n grote groep middenin een woonwijk te plaatsen. Maar met goede communicatie en duidelijke afspraken werkt het uitstekend. Ik spreek nu buurtbewoners die zich ronduit verontschuldigen voor hun associële gedrag van twee jaar geleden. Prachtig toch?' Volgens Lijnse zijn er alleen maar winnaars als het verzoek tot een langer verblijf van de asielzoekers

wordt gehonoreerd. 'De buurt hoeft niet meer bang te zijn voor leegstand. De projectontwikkelaar krijgt geen last van krakers. De gemeente heeft een probleemwijk minder en het COA krijgt meer tijd om de asielzoekers elders in het land te plaatsen, wat de betrokkenen rust geeft. En wij? Wij hebben een les geleerd.'

Utrecht/Amersfoort

Forse toename dakloze vrouwen. Steeds meer vrouwen zwerven. Dat beeld bevestigen opvangvoorzieningen in Utrecht en Amersfoort. Door diverse oorzaken, verslaving, echtscheiding, seksuele intimidatie, komen steeds meer vrouwen in de problemen, aldus het **Utrechtse Nieuwsblad van 10 juni 2002**. Landelijk gezien is ruim een kwart van de zwerfervrouwen. Dat is een explosieve toename in vergelijking tot halverwege de jaren negentig, toen vrouwen vier procent van de zwerfervrouwpopulatie vormden. In het Amersfoortse Passantenverbijf klopten volgens een woordvoerder vorig jaar de helft meer vrouwen aan. Er zijn veertien opvangplaatsen. Hij wijt de toename ondermeer aan het strengere uitzettingsbeleid van woningcorporaties: 'Ook vrouwen met kinderen worden tegenwoordig op straat gezet.' Bij het Utrechtse Leger des Heils bestaat een wachtlijst. 'Er moet flink worden bijgebouwd, maar dat gaat niet zo snel door allerlei procedures en regels,' constateert directeur Timmer. Zelf denkt hij dat vrouwen weliswaar langer dan mannen in probleemsituaties het hoofd boven water houden, maar dat ook bij hen op een gegeven moment de rek er uit is. 'Zie het als een soort inhaalslag.' Volgens de Federatie Opvang in Utrecht, koepel voor daklozenopvang, moeten voor vrouwen aparte voorzieningen worden getroffen. 'Vrouwen leg je niet op een zaal vol mannen,' zegt directeur Gortworst. Hij wijst op het probleem van seksuele intimidatie als een van de oorzaken van de toename van het aantal vrouwelijke zwerfervrouwen. Gortworst kritiseert ook het CDA, de VVD en LPF: 'Alles wordt aangepakt onder de noemer 'veiligheid'. Alsof de opvang van zwerfervrouwen een veiligheidsprobleem is. Daarmee wordt een eenzijdig beeld geschapen. De zwerfervrouw is niet alleen een junkie die voor een veilig-

heidsprobleem zorgt. Denk ook aan slachtoffers van seksueel geweld, mensen met huurschulden.' De federatie pleit daarom voor betere schuldsaneringsregelingen van woningcorporaties: 'Anders doe je niks aan de oorzaken.' Ook directeur Timmer heeft de nieuwe regeringspartijen niet hoog zitten op dit punt. 'Er is nooit genoeg geld om dit probleem aan te pakken, maar het Paarse kabinet was wel goed bezig. Tegenwoordig hoor je alleen maar over bezuinigingen en dan heeft onze sector niet veel goed te verwachten.'

Bergen op Zoom

'Internetcafé is belangrijk voor wijk'. Woningstichting Spectrum en de bibliotheek staan te trappelen om op het Zonneplein een internetcafé te beginnen. Het wachten is op de gemeente, die een besluit moeten nemen over een financiële bijdrage, aldus **BN/DeStem van 2 juli 2002**. Spectrum en de bibliotheek presenteren hun plan twee jaar geleden. Het internetcafé komt in de ruimte bij het ouderensteinpunt en het bibliotheekfiliaal. Op twaalf computers kunnen bezoekers tegen een vergoeding surfen op het internet. De tekeningen liggen klaar, zegt Spectrumdirecteur G. Kamp. 'Maar we hebben de financiën nog niet rond.' Spectrum wil de inrichting van het internetcafé combineren met een verbetering van de toegang tot de bieb. Zo moet er een lift komen. Kosten van de verbouwing: drie ton. Spectrum neemt de helft van deze kosten op zich. Gemeente en mogelijk ook de provincie zouden de rest moeten betalen. Kamp vindt dat het café een belangrijke functie heeft voor de wijk. 'Een enorme verbetering voor de opvang van rondhangende jeugd, maar ook voor senioren.' Ook directeur N. Nanninga van de bibliotheek wil graag aan de slag. Het filiaal aan het Zonnelein kampt, vooral in de wintermaanden, met rondhangende groepen jongeren. 'Soms neemt dit ernstige vormen aan, vallen ze personeel en klanten lastig. Op het moment valt het mee, maar we houden het scherp in de gaten. Er moet iets gebeuren.' Volgens Nanninga voorziet een internetcafé duidelijk in een behoefte. 'Allochtonen huishoudens hebben zelden een computer in huis. Deze jongeren, die

nu in de bieb rondhangen, kunnen dan in zo'n café terecht om te computeren.' Een woordvoerder van de gemeente zegt in een reactie dat er nog geen besluit is genomen over het internetcafé. 'Het plan omvatte zowel het internetcafé als de verbouwing van de bieb. Die zaken willen we uit elkaar trekken.' Een ambtenaar is momenteel bezig met het herschrijven van het plan en verwacht dit in september klaar te hebben. Het college moet er dan ja of nee tegen zeggen. Volgens de woordvoerder wordt ook bekeken of er andere geldschieters, zoals de provincie, te vinden zijn.

Amsterdam

Rivierenbuurt zet jongeren in Stadsdeel Zuideramstel gaat jongeren inzetten om toezicht te houden in het De Mirandabad. Dit 'Rivierenteam' wordt vanmiddag in stadsdeel Zuideramstel geïnstalleerd, aldus het **Parool van 24 juni 2002**. De jongeren, tussen de zestien en negentien jaar oud, gaan ook winkelstraten en parkeerplaatsen bewaken. In 1996 is begonnen met het Rivierenteam. Het uitgangspunt was jongeren die door problemen buiten de maatschappij dreigden te vallen, weer een toekomst te bieden. Na evaluatie is het project bijgesteld. Waar de politie eerder een grote rol speelde in de begeleiding van de jongeren, wordt het Rivierenteam nieuwe stijl nu begeleid door het jongerenwerk van Alcides. De politie blijft wel een belangrijke participant in het project. Bij de werving van de jongeren worden de leerplichtambtenaar, de politie, jeugdhulpverlening en het Alcides-jongerenwerk ingezet. De achterliggende gedachte is dat het medeverantwoordelijk maken van vertegenwoordigers van de doelgroep en samenwerking van de doelgroep met de politie preventief werken. Het De Mirandabad kent problemen van orde en veiligheid, zoals opengebroken kluisjes en zedendelicten. Op rustige dagen in het zwembad gaan de toezichthouders ook winkelstraten en parkeerplaatsen in de gaten houden. De politie zorgt op rustige dagen tevens voor verschillende sportactiviteiten om zo conditie, teamgeest en doorzettingsvermogen van de deelnemers verder te ontwikkelen. De

bevoegdheden van de jongeren zijn niet anders dan die van gewone burgers. Als zij in het De Mirandabad ongeregeligheden bespeuren, moeten zij de zwembadleiding waarschuwen. Deze bepaalt dan of de politie ingeschakeld worden.

De Kiel en Borger

Drenthe op zijn grootst
In Drenthe is een dorpsstrijd over wie de grootste zwerfkei binnen zijn grenzen heeft. De strijd is begonnen tussen het dorp De Kiel en het nabijgelegen Borger, waarbij niet is uitgesloten dat meer dorpen zich in de strijd zullen mengen. Speciale 'keienmeters' met wiskundige formules zullen bepalen hoe groot de steen in Kiel is. Daarna doen ze op verzoek andere dorpen aan voor een meting, aldus **Metro en Spits van 13 mei 2002**. Voorzitter P. Ursum van Dorpsbelangen De Kiel weet bijna zeker dat de grootste zwerfkei in het bos langs het fietspad tussen De Kiel en Wezuperbrug staat: 'Omdat we het zeker willen weten, gaan we vrijdag meten en dagen we andere dorpen met grote zwerfkeien uit om hun steen ook te laten meten door onze keienmeters.' Voor Borger is de uitdaging al opgepakt door M. Aslander. Hij is initiatiefnemer van het project Gathering Stones, dat bestaat uit het nabouwen van het grootste hunded in Borger, deze zomer. Aslander denkt dat hier wel eens de grootste van Drenthe bij zou kunnen zitten. Hij daagt de keienmeters dan ook op voorhand uit de stenen in Borger te komen meten. Het antwoord op de vraag welke kei het grootste is, blijft vooralsnog duister. Zoeken op internet heeft mij nog uitsluitend gegeven. Wellicht weet een van onze lezers het antwoord!?

Diana van Oort

stimio

De schakel in uw

communicatieketen

Een ideaal communicatie-concept

De communicatie-keten telt vele schakels. U heeft ideeën nodig en teksten, vormgeving, drukwerk, een congres, een videofilm of een Internet-site om die ideeën werkelijkheid te laten worden. Daarbij schakelt u specialisten in, zoals vormgevers, tekstschrijvers, drukkers, communicatie-adviseurs enz.

Maak daarbij gebruik van een beproefd concept. Bij u om de hoek, bij wijze van spreken. Eén adres, waar u met al uw wensen en vragen rond communicatie terecht kunt. Of het nu gaat om advisering of uitvoering, om kleine of grote projecten, om één dienst of product of een combinatie van meerdere diensten en producten. Aan u de keuze:

- teksten/interviews voor folders, brochures, tijdschriften en videoproducties
- advisering & uitvoering interne en externe communicatie
- coaching van pr-medewerkers
- beleidsadvisering & -implementatie, informatievoorziening & monitoring
- organisatie van conferenties & congressen
- samenstelling & productie van videofilms
- vormgeving, dtp & drukwerk

Flexibiliteit, kwaliteit, snelheid en creativiteit

Stimio bewijst al 15 jaar een uitstekende partner te zijn als het gaat om flexibiliteit, kwaliteit, snelheid en creativiteit. Bovendien beschikken wij door onze duurzame relaties met opdrachtgevers in de non profit-sector over de nodige ervaring en deskundigheid op beleids-terreinen als welzijn, gezondheidszorg, arbeidsmarktbeleid, minderhedenbeleid en onderwijs. Wij werk(t)en voor o.a.: de ministeries van VWS, Binnenlandse Zaken en Onderwijs & Wetenschappen, Arbeidsvoorziening Nederland, het Landelijk Centrum Opbouwwerk, JMW, de FIOM, de NP/CF, de NOT, Nederlands Politie museum, Compaq Nederland, SAP enz.

Geïnteresseerd in een vrijblijvende kennismaking?
Bel ons voor toezending van onze bureau-brochure
of voor het maken van een afspraak.

stimio

COMMUNICATIE PROJECTEN BV

communicatie- & beleidsadvisering
informatievoorziening & monitoring
tekstschrijven & journalistieke producties
management conferenties & symposia
audio-visuele producties
vormgeving & dtp
drukwerk

HSA001000176
189
Tijdschriften MO

Den Bommel 2
4194 TZ Moteren
Tel 0345 - 569844
Fax 0345 - 569825
e-mail stimio@wxs.nl